

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX Rugsėjis — September 11, 1964 Nr. 101

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NIKITOS PLANAI
VOKIETIJAI

TUO TARPU, KAI AMERIKOJE RINKIMŲ PROGA GINČIJAMASI APIE TARPTAUTINIO KOMUNIZMO REALYBĘ IR GRĖSMĘ, NIKITA CHRUŠČIOVAS STENGiasi užbėgti už akių GALIMIEMS GLAUDESNIEMS EUROPEIČIŲ IR KINIEČIŲ SANTYKIAMS, KURIE BŪTŲ NORMALI REAKCIJA Į SOVIETŲ - AMERIKIEČIŲ "SUSIGEDOJIMĄ". PARUOŠIAMIEJI ĮVYKIAI VOKIETIJOJE.

Vytautas Meškauskas

Praeitame Dirvos numeryje minėjome plačiai pasklidusią teoriją, kad "tarptautinio komunizmo" sąvoka neturi jokio realaus pagrindo, nes nėra monolitinio, vieningo komunizmo. Užtat žodis komunizmas visai ir nebuvo paminėtas prezidento L.B. Johnsono nominacijos priėmimo kalboje. Tokią pažiūrą vadiname "teorija", nes ir karščiausi jos šalininkai nėra visai tikri, kaip Sovietų Sąjunga elgtųsi tuo atveju, jei, pavyzdžiui, JAV praplėstų karo veiksmus į šiaurinį Vietnamą. Lippmannas būkštauja, kad tokiu atveju sovietai vistiek padėtų kinams, o britas Edward Crankshaw galvoja, kad eventualus Goldwaterio laimėjimas vėl galėtų sutaktinti Maskvą su Pekinu, nors tai ir nelabai tikėtina. Tos abi prielaidos aiškiai parodo, kad tarptautinio komunizmo pavojus dar nėra visiškai palaidotas. O jei taip, galima ir prielaida, kad tarptautinio komunizmo vienybė nelabai svarbi ir patiems komunistams. Dėl tos pačios priežasties, kad paskirai eidami jie laimi daugiau negu... kartu. Komunistų vienybė išsiskaidė ir Vakarų stipresnė vienybė. Kai nėra vienos, nereikalinga ir kita.

Kiekvieno atveju, aukščiau nurodytos būklės akivaizdoje, Nikita Chruščiovas nori pasiekti tam tikros santarvės su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis, kaip lygus su lygiu. Jei sovietinės atominės grėsmės akivaizdoje JAV praeina bet koks noras panaudoti savo atominę jėgą, o tai aiškiai išreiškė prezidentas Johnsonas kalbėdamas Darbo Dienos proga Detroitė, -- sovietams ir kitiems komunistams palieka laisvos rankos kovai visais kitais būdais. Jie ir toliau galės naudoti "salami" taktiką, vieningam ar suskilusiam komunistų pasauliui vis atėždami po riekutę iš kapitalistinio pasaulio kūno!

Tačiau sovietų - amerikiečių santykių gerėjimas, kurio šiuo metu siekia ir Washingtonas ir Maskva, gali sukelti kitą reakciją. Būtent, abiejų atominį galybių "susigiedojimas" skatina prieš jas susijungti likusį pasaulį. Iš tikro, tarp Pekino, Paryžiaus ir Bonnos jau pastebimas bendrų interesų ieškojimas. Nu-

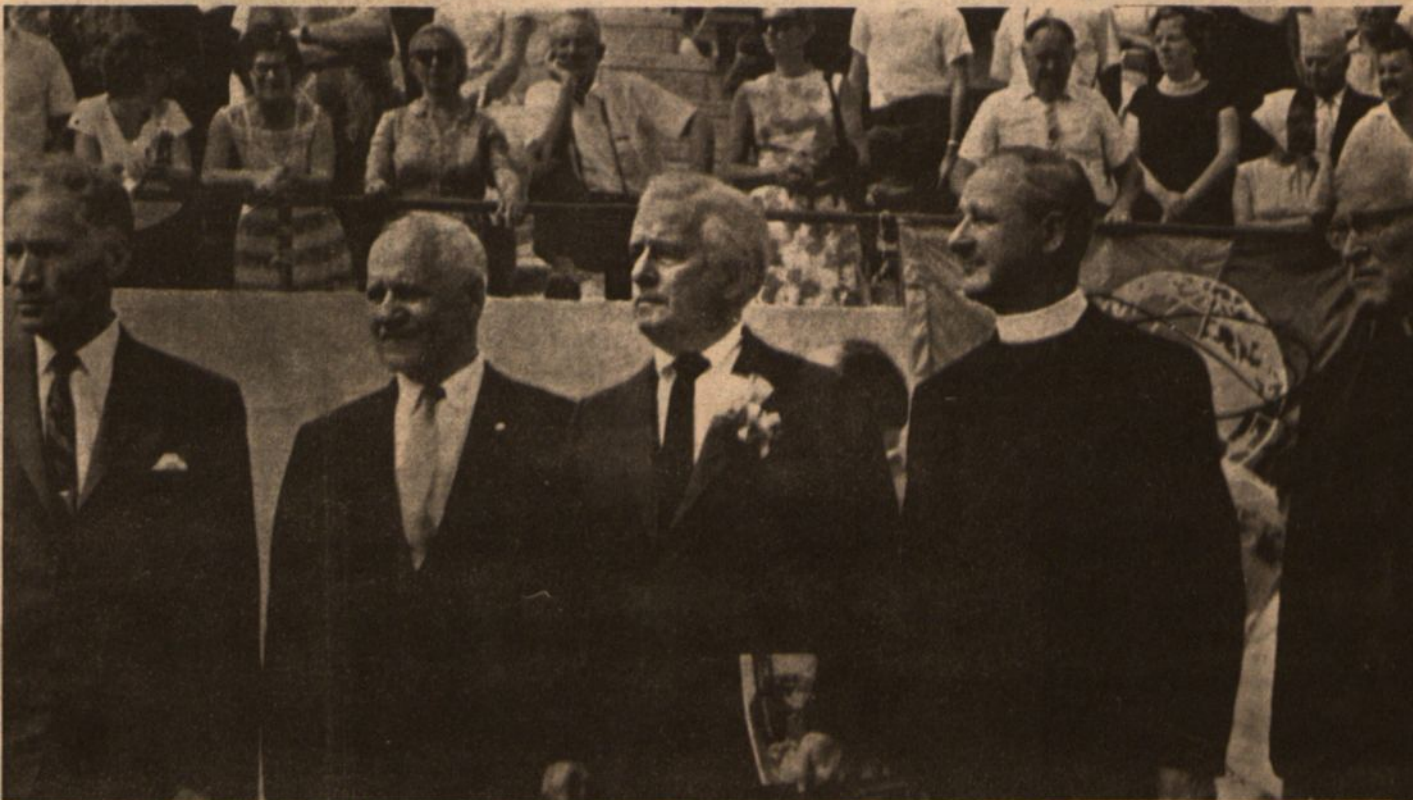
matomas Nikitos Chruščiovo vizitas Bonnai ir yra laikomas jo pastangomis užbėgti tokiai galimybei už akių. Radę bendrą kalbą su vokiečiais, Nikita galės juos išnaudoti ir prieš amerikiečius ir prieš kinus.

Tačiau bendros kalbos atradimui yra nemaža kliūtis. Tai Vokietijos suvienijimo klausimas. Šis klausimas gali būti įdomus Nikitai dėl sekančių sumetimų.

Vokietijos suvienijimo kaina Chruščiovas galėtų vokiečius atitraukti iš NATO, bet kokioms sąjungoms su amerikiečiais ir net prancūzais. Iš kitos pusės, suvienyta Vokietija sudarytų tam tikrą grėsmę sovietų satelitams kaip Lenkijai bei Čekoslovakijai, kurios savo keliu turėtų ieškoti glaudesnių ryšių su Sovietų Sąjunga netik kaip komunistinės, bet ir tautinės valstybės, išeidamos iš savo tautinių valstybių interesų.

Už tat visi Nikitos žygiai ta linkme yra verti didelio dėmesio. Kai kas jau vyksta, ką versta įsidėmėti. Visų pirma Vakarų Vokietija paleido iš kalėjimų kepenis vokiečių komunistų, šnipinėjusių Rytų Vokietijos nauda. Jų žymiausias, Guenter Hofe, buv. Hitlerio karininkas, pabėgęs į Sovietų Sąjungą ir vėliau tapęs Rytų Vokietijos "Verlag der Nation" leidyklos direktoriumi. Jis buvo suimtas prieš aštuonis mėnesius. Rytų Vokietija iš savo pusės paleidusi tūkstančius politinių kalinių, nors jiems ir neleidta persikelti į Vakarų Vokietiją. Antra, labai galimas dalykas, kad Tokio pasaulinėje olimpiadoje abi Vokietijas atstovaus viena jungtinė sportininkų komanda. Ir trečia, susitarimas dėl Vakarų berlyniečių leidimų keliauti į Rytų Berlyną. Tas reikalas esąs jau sutartas, ginčas vyksta tik dėl vieno kablelio ir šešių žodžių. Mat, rytų vokiečiai nori, kad toks susitarimas būtų pasirašytas tik -- Vakarų Berlyno burmistro įgaliojimu. Vakarų vokiečiai nori, kad susitarime prašius, jog jis pasirašomas Vakarų Berlyno burmistro įgaliojimu, po to sekėtų kablelis ir sekantis šalutinis sakinytis:

"..., und mit Zustimmung der zustandigen Behorden" (...), ir atitinkamom įstaigom sutikus).

New Yorko seantorius K. Keating Lietuvių Dienoje, New Yorko Mugėje. Iš kairės: e. VLIK'o pirm. pareigas J. Audėnas, Lietuvos Atstovas Washingtono J. Kajeckas, sen. K. Keating, vysk. V. Brizgys, prel. J. Balkūnas, Vyt. Maželio nuotrauka

Tomis neišvadinčiomis atitinkamomis įstaigomis vakarų vokiečiai norėtų pabrėžti Vakarų Berlyno priklausomumą Vakarų Vokietijai, o jas neminėdami rytų vokiečiai nori pabrėžti Vakarų Berlyno nepriklausomumą nuo Vakarų Vokietijos. Kitaip sakant, sužadindami Vokietijos suvienijimo galimybių viltį, sovietai kol kas nori išsiderėti iš Vakarų Vokietijos kad ir netiesioginį pripažinimą, jog Vakarų Berlynas sudaro trečią nepriklausomą ir atskirą Vokietiją! Tai parodo, koks kietas ir naujų nuolaidų reikalaujantis derybų partneris yra Sovietų Sąjunga.

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* PREZIDENTAS JOHNSONAS įsakė FBI sudaryti informacijų santrauką, iš kurios jis galėtų spręsti, ar įvykė įvairiuose JAV miestuose negrų riaušės buvo vykdomos pagal kieno nors iš anksto nustatytą planą.

* AUTOMOBILIŲ PRAMONĖJE tuo tarpu išvengta streiko, unijai susitarus dėl naujos sutarties su Chrysler b-ve. Sutartyje, šalia kitų laimėjimų darbininkams, ypatingą vietą užima naujas pensijos planas, pagal kurį jau 60 m sulaukę darbininkai, išdirbę 30 metų, gali išeiti pensijon su 400 dol. mėnesine pensija.

* MISSISSIPPI VALSTIJOS demokratų konvencijoje nusistatytą remti respublikonų kandidatus į prezidento ir viceprezidento postus. Vietos administracijos rinkiminiais postams numatyti savi -- demokratų kandidatai.

* SAKARI TUOMIOJA, suomių diplomatas, paskirtas JT Otarpininku Kipro krizei išspręsti, mirė sulaukęs 53 m. amžiaus.

* PRANCŪZIJOS PREZIDENTAS DE GAULLE, šalia kelionių po P. Ameriką, jau turi užplanavęs vizitus į Skandinavijos valstybes.

* NEWSWEEK ŽURNALAS rašo, kad numatytasis Chruščiovo vizitas Vak. Vokietijon tenka laikyti Erhardo laimėjimu. Ilgiau užtrukusiose derybose dėl to vizito dienotvarkės, kuriai Chruščiovas siūlė tik prekybinių ir kultūrinių mainų klausimus, Erhardas reikalavo įtraukti Rytų Berlyno ir Vokietijos klausimus. Chruščioviui pagaliau sutikus svarstyti ir tuos klausimus, spėjama, kad tuo pačiu suduotas antausis R. Vokietijos bosui Ulbrichtui ir jo vedamai politikai.

* SENATORIUS GOLDWATERIS nėra linkęs į rinkiminę kampaniją tiesioginiai įvelti rasių klausimo, bet jis pasilieka sau teisę kritikuoti tai, ką jis vadiną demokratų skatinimu remti grupes, kurios į savo rankas nori paimiti teisę ir tvarką didesniuose miestuose. Ypatinai moterys yra jautrios klausimais, kur liečiamas jų saugumas gatvėse ir jų gyvenamose aplinkose.

LITUANISTIKOS INSTITUTAS IR ALUMNŲ
SUAŽIAVIMAS CHICAGOJE

Apie Lituanistikos Instituto tikslą, kurlam dabar vadovauja energingas mokslininkas prof. J. Balys, įstatuose skaitome:

"Lituanistikos Institutas yra mokslinių tyrinėjimų įstaiga, kurios tikslas ir uždavinys yra skatinti, organizuoti ir remti tyrinėjimo darbus, susijusius su Lietuva ir jos kultūra, kaip lietuvių kalba ir literatūra, tautosaka, Lietuvos istorija ir geografinė, lietuvių spauda ir bibliografija, Amerikos lietuvių kultūros istorija ir kiti kultūrinio gyvenimo reiškiniai, susiję su lietuvių tauta praeityje ir dabartyje".

Lituanistikos Institutą suorganizavo Lietuvių Profesorų Drau-

gija Amerikoje 1952 m. kaip mokslo darbų centrą, kad laisvai būtų galima tęsti lituanistikos mokslų vystymosi darbą, kuris tėvynėje buvo nutrauktas sovietų okupacijos.

Ką iki šiol nuveikė Lituanistikos Instituto nariai? Visų pirma eilė Instituto narių yra L. Enciklopedijos redaktoriai ir bendradarbiai, Instituto nariai broliai Vaclovas ir Mykolas Biržiškos suredagavo trijų tomų veikalą Aleksandryną, kurio galuti-

iškilmės prasidės 6 val. vak. Tėvų Jėzuitų koplyčioje, kur bus atgiedota "Libera" už žuvusius ir okupantų nukankintus lietuvių profesorius ir Lietuvos aukštųjų mokyklų alumnus. Po to prie žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklo Jaunimo Centro sodelyje uždegus aukurą, bus perskaityta rezoliucija, pasmerkianti bolševikų vykdomą Lietuvos rusifikaciją ir dvasinį Lietuvoje pasilikusiu mokslininkų ir menininkų prievartavimą, verčiantį juos visur žvelgti per marksistinės filosofijos prizmę. Tai bus garsus lietuvių akademikų perspėjimas pasauliui, kokia dvasinė prievarta vykdoma okup. Lietuvoje.

Vakare Jaunimo Centro didž. salėje įvyksta banketas, dalyvaujant Lietuvos un-tų visų fakultetų, taip pat ir kitų aukštųjų mokyklų profesūros atstovams ir kelių šimtų alumnų ir jų svečių būriui. Banketo metu pagrindinę kalbą pasakys svečias iš Washingtono, dabartinis Lituanistikos Instituto prezidentas prof. dr. J. Balys. Čia pat bus proga susitikti nemaža profesorių ir draugų iš Kauno ar Vilniaus universitetų, Veterinarijos Akademijos, Muzikos Konservatorijos, Meno Mokyklos, Žemės ūkio Akademijos, Pedagoginio ir Prekybos Institutų. Numatyta nemaža laiko socialiniam susirinkusiųjų pabendravimui ir pokalbiams.

Banketo bilieto kaina 7 dol. asmeniui. Likęs pelnas bus paskirtas Lituanistikos Instituto Metraščiui išleisti, kuriame bus atspausdinti laisvųjų lietuvių akademikų moksliniai darbai. Šis metraštis taipgi bus atkurtas Lietuvos okupantų, terorizuojančiam namuose pasilikusį lietuvių mokslininką ar menininką.

VL R.

* ITALIJOS KOMUNISTŲ VADO TOGLIATTI testamente pasakyta, kad jis negalės sutikti su sovietų dominacija ir liekų priešingą R. Kinijos ištūtimui iš pasaulinių komunizmo siekių.

* ŽVELGIANT Į JUGOSLAVIJOS šių metų derliaus aruodus, atrodo teks vėl importuoti apie 1,5 mil. tonų kviečių.

* PASAULYJE STAIGA PAKILO ALAVO KAINOS, daugelyje to metalo kasykloms įvairiose pasaulio šalyse pakliuvus į politines ir karines bėdas. Ypatinai susirūpinę alavo importu rusai skuba jį supirkinėti, kai kur gaudami jo iš JAV strateginių sandėlių, įkurtų ten, kur randasi jų užpirtos alavo kasyklos.

"IDEOLOGINIS KIVIRČAS" TARP MASKVOS IR PEKINO:

-- Nutilk! Ką aš pasiemiau, tai mano, ne tavo!

Prezidentas de Gaulle, Prancūzija, Tretysis Pasaulis, Lietuva ir... Vlikas

J. Lanskoronskis

6

De Gaulle vadovauja trečiajam pasauliui? Kalbėdami apie tą trečiąjį pasaulį dažnai nebesuvokiama, apie ką kalbama. Ta sąvoka darosi tiek nebeaiški, kad ir tą "pasaulį" kiekvienas talpina kas jam ant liežuvio pasipainioja. Jei pasaulis dalinamas į tris dalis (kodėl ne į keturias, penkias, ar dar daugiau?) tai pa-
prastai prileidžiama, kad viena dalis gravituoja apie JAV, kita apie Sov. Sąj. ir kad tarp tų dviejų telpa tretysis, nesusiřišęs nei su komunistiniu bloku nei su Atlanto Bendruomene. Toks apibūdinimas nėra tikslus. Taip tą "trečiojo pasaulio" sąvoką suprantant, aiškėja, kad tas pasaulis yra didelio įvairumo ir apima labai didelį tautų ir valstybių skaičių. Šitą prasmę jis yra kur kas svarbesnis už pirmus du, sumintus drauge, nes jie vienas padengia ko ne tris ketvirtadalius planetos: Pietų Amerikos valstybes, arabų valstybes, Indiją, pietų Azijos valstybes, Pakistaną, Persiją, Magrebą, visą virtinę naujų Afrikos valstybių ir t.t. Komunistiniam blokui suskilus, kur dėti Kiniją?

Visos tos valstybės tiek skirtingos, kad sunku įsivaizduoti jas visas suvestas vienu pavadinimu po tuo pačiu vardikliu. Sunku ir prileisti, kad jos galėtų sudaryti kurią trečiąją politinę jėgą, nekalbant apie fizinę jėgą ar ekonominį junginį.

Esamomis sąlygomis dar ir platesni sritiniai junginiai sunkiai įsivaizduotini. Dargi artimai giminiškos tautos, kaip arabai, nesugeba apsiungti į vieną "arabų federalinę valstybę". Juos visus teįjungia nepakanta žydams ir Izraelio valstybėlei, Afrikos valstybės, Nasserio iniciatyva, buvo užsimojusios apsiungti į milžinišką "Afrikos federaciją". Bendrų bruožų tarp arabiškos Afrikos ir juodosios Afrikos yra labai mažai. Jos nėra nei tos pačios rasės nei tilybės, jų tradicijos, aspiracijos ir orientacijos labai skirtingos. Jos nepriklauso nei tai pačiai istorinei praeičiai, nei civilizacijai. "Jungtinės Afrikos" centralizuotos vyriausybės idėja yra aiškiai prieštaraujanči istoriniams problemos duomenims ir dabarties realybėms. Afrikos valstybių vienybė, kad ir be arabų, kol kas tėra tik mitas. Tą patį galima pasakyti ir apie "Bandoengio konferencijos" dalyvius, ar dar kurias kitas "trečiojo pasaulio" sritis. Visuomet yra lengviau apsiungti "prieš" ką nors, kaip "dėl" ko nors. Afrikiečiai sutaria, yra vieningi, dargi savitarpie viens kitą remia, kovoje už "kolonializmo likučius išnaikinimą". Vieniingai nepriklausomybei iškovoti, visi neišsivystę kraštai, nepriklausomybę gavę, persiskiria, kad jį pasinaudoti kaip kam patogiau ir pelningiau. Ne be to, kad vidurinių sumišimų ar riaušių atvejais naujai susiformavusios valstybės šaukiasi buvusių metropolijų pagalbos. Taip ex-angliški kolonijai -- Tanganikos, Kenijos, Ugandos prezidentai kvietėsi britų kariuomenę tvarkai atstatyti. Gabono prezidentas Mba tals pat sumetimais pasikvietė prancūzų kariuomenės dalinius. Dažnos riaušės įvyksta ir buvusiose prancūzų Kongo. O ką pasakyti apie buvusį belgišką Kongo, kur net J.T.O. kariuomenė tvarkos neįvedusi pasitraukė. Kraštas skęsta chaoso ir vyriausybė šaukiasi taip paniekintos Belgijos pagalbos...

"Afrika yra pulkioj priešrevo-

liucinė padėty", deklaravo Chou En-lai po jo kelionės Afrikoje. Kartais "trečiuoju pasauliu" vadinamos neutralumo principo besilaikančios bei "neužangautos" valstybės. Bet dažnai jos užangažuotos viena prieš kitą arba savitarpie vienos su kitomis, o kai dėl neutralumo, laikurios jų mėgsta prisidengti "pozityviu" neutralumu, kas leidžia joms, prireikus, užimti ir "šališką poziciją".

Bendras tų kraštų bruožas yra jų nepalankumo, jei ne atviro priešiško, jausmas vakarams, -- senosioms kolonialinėms valstybėms, specialiau JAV. Jos miečiai priima ir dargi prašo Amerikos pagalbos, bet jų nacionalizmas, kuris, jų nuomone, nėra pakankamai respektuojamas ir Amerikos sąlygojamas, rėmimo būdas skatina nepasitenkinimą, kuris dažnai pavirsta užgauliojimu bei įžeidimais. "Pozityvesni neutralistai", ypač gudrus arabai, jau seniai suprato, kad pelningiau imti iš visų, kas tik duoda, bet laikytis vienodos distancijos nuo dolerio ir rublio, arba nuo franko ir jenos.

"Trečiojo pasaulio" terminas nėra vartojamas vien politine prasme. Tada jis nužymi neišsivysčiusias valstybes ar esančias "vystymosi stadijoje" arba "nuskriaustas" skurdžias tautas, kurios reikalingos išorinės paramos, dėl kurios jos beldžiasi į turtingųjų duris, specialiau į Washingtono ir Maskvos.

Taigi matome, kiek yra painios ir prieštaringos realybės, kurias dengia taip paplitęs "trečiojo pasaulio" terminas. Koks solistas ir kokiomis priemonėmis gali tų valstybių taip nevienalytiškam konglomeratui vadovauti? Ir kas tik nespirė ar nebuvo peršamas jam vadovauti? Nehru... Nasseris... Tito?... Ir kas iš to išėjo? Nieko! Ir du didieji varžovai, JAV ir Sov. Sąj., nepajėgūs to pasaulio savo pusėn palenkti ir, tuo labiau, jam vadovauti. To pasaulio klausimų visu-
ma sutarptautėjo, pavirto viso pasaulio problema. Varžytinės dėl įtakos tačiau tęsiasi. Į didžiųjų varžovų tarpą spraudžiasi ir kiti. Tokiose sąlygose de Gaulle priskiriama intencija sto-
ti nepatenkintų tautų priešaky, vairuoti tą "trečiąjį pasaulį", jo vardu kalbėti, prireikus ir čia -- būti "arbitru" tarp JAV ir Sov. Sąj. -- žodžiu įtaigoti pasaulį neklaidžioti klystkeliams, bet eiti jo, generolo de Gaulle, išminties rodomu keliu. Panašų vaidmenį ambicingas generolas būtų linkęs vaidinti, kodėl gi ne? Bet tam, be ambicijos ir asmeniško prestižo, reikia ir kitų priemonių. Jis gal ir turėtų daugiau pasisekimo už Nehru, ar kokią Nasserį, ar Tito, jei veikty ne kaip solistas, nenutolęs nuo tarptautinių institucijų, pirmo eilėn nuo JTO.

Naujai atsiradusios valstybės, kaip ir kitos silpnos ir "skriaudžiamos" valstybės, JTO instituciją brangina. Nors nei jos visuotina asamblėja, nei jos viršūnė -- Saugumo Taryba nepajėgia išspręsti bet kurių sudėtingesnių pasaulinių klausimų, kuriais suinteresuotos didžiosios valstybės, bet JTO moralinė reikšmė, ar kaip propagandos katedra, kur susikerta įvairios nuomonės, įvairios linkmės, kur formuojasi tarptautinė opinija -- pasilieka didelė ir niekas nenori sėdėti JTO kaltinamųjų suole. Toje institucijoje "trečio-

sios valstybės" nori vaidinti ir jau vaidina vaidmenį. Ji yra puiki vieta, kur gali diplomacija lengviausiai gali tas valstybes įtaigoti ir sau palenkti.

Nagi žinia, su kokia panieka de Gaulle atsiliepia apie JTO, vadindamas ją "Machin", sunkiai į kitą kalbą išverčiamu pašaipos žodeliu, reiškiančiu tariamai pamirštą asmenį ar daiktą. Nuo to laiko, kai Prancūzija Alžiro klausimu iš kaltinamųjų suolo išdidžiai pasišalino ir JTO "rekomendacijų" nepriėmė, de Gaulle ištikrųjų nuduoda ją pamiršęs. Prancūzija iš JTO nepasitraukė, bet jos laikysena yra pasyvi. Ji, pvz., netik neskiria savo karinių dalinių į JTO organizuojamas "mėlynųjų šalmų" rinktines, bet ji atsisako ir bendrų išlaidų dalį padengti, lygiai kaip Sov. Sąj. Nedalyvauja ji ir JTONusiginklavimo konferencijoje Ženevoje, kurią de Gaulle paniekiančiai vadina "tuščia plepalynė". Jis ir be tos konferencijos esąs aiškiai pasisakęs ko jis nori, ką jis nusiginklavimo klausimu ir kokiomis sąlygomis gali daryti. Kitaip tariant, tegul kiti tariasi, o tada aš spėsiu, ar tie sutarimai man priimtini, ar ne.

Santykiams su JTO "esant tokiems, kokie jie yra", kaip jis pats mėgsta sakyti, tos institucijos rėmuose jo įtaka "trečiuosius" yra labai ribota. Ką "trečiojo pasaulio" tautos jis gali patiekti bei pasiūlyti? Be abejo, išimtinis asmenybės ir karjeros vyras, nugalėjęs sunkius bandymus ir iškovęs iš prarajos, tvirtai atsistojo ant kojų, vyras, nesvyruodamas skelbiąs savo visišką nepriklausomybę, dargi stipriausio sąjungininko atžvilgiu, turįs absoliučią savo sprendimų ir akcijos laisvę, ryžtingai skelbiąs savo ir savo tautos pašaukimą į didžiųjų galybių pasaulines prievoles, toks vyras imponuoja. Ir niekas nemoka taip iškelti ir išgarsinti Prancūzijos didybės, kaip de Gaulle.

Be -- kariška komanda -- dar ne viskas. Prancūzija vis dar semiasi syvų iš savo praeities. Ilgą laiką ji buvo europinės civilizacijos versmė ir jos viršūnė, laisvių daigintoja ir globėja. Prancūzų kultūra, kalba, laisvių tradicijos dar ir šiandien sudaro kapitalą, nešančį nemažą moralinį nuosimtį prancūzų tautai.

Bet priemonės, kuriomis Prancūzija naudoja gausios ir plačios, moralinė ir intelektualinė prasme, yra ribotos medžiaginiame plane. Ji jas naudoja duodama pirmenybę savo buvusioms kolonijoms -- Afrikos valstybėms, kurios dar kultivuoja jos kalbą ir palaiko su ja glaudesnius santykius. Kitur ji negali varžytis nei su JAV nei su Sov. Sąj. "Trečiojo pasaulio" valstybės, kurios patikėtų, kad Prancūzija eina varžybų su JAV, labai apsiriktų. Nei saugumo atžvilgiu, akivaizdoje komunistinių užsimojimų "revoliucionuoti" pasaulį, nei pašalpų reikalingoms tautoms suteikimo požiūriu, ji negali "trečiajam pasauliui" tiek pasitarnauti, kiek JAV. Mėgindama atsiribojusi grįsti savo užsienio politiką "trečiojo pasaulio" atžvilgiu, ji ir pati labai apsiriktų: tokia politika ji statytų ant smėlio arba -- patektų į akligatvį, iš kurio, pasidairiusi, turėtų pasukti atgal ir vėl atsiremti į stipriųjų valstybių visumą.

Kenčiančių skurdą, badą, ligas tautų atžvilgiu pasiturintis bei laisvasis pasaulis turi savo prievolę atlikti, iš kurios be apakimo ir negarbės jis negali išsivaduoti. Prancūzija, nepaisant priekaištų vyriausybei už per daug neapdairų švaistymą milijardų savo buvusioms kolonijoms, pritaria tai rėmimo politikai, bet ta visiems bendra prievolė tegali būti sėkmingai vykdoma veikiant suderintai, bet ne išsiskaidant, atmetant konkurencijos politiką ir vaduojantis organizuoto bendradarbiavimo dvasia. Tą linkmę pasaulis ir suka. Klausimas yra per daug plačios apimties, kad viena valstybė galėtų jį išspręsti arba vienas žmogus, kad ir kaip gabus, vadovauti.

(Bus daugiau)

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS
GELINYCIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.
Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0834

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ be maito, licencijos ir kitų mokesčių!

Tokius siuntinius galima pasiųsti per mus iš sandėlių esančių Sovietų Sąjungoje. Taip siunčiame automobilius, motociklus, dviračius, siuvamas mašinas, akordeonus, radijo ir televizijos aparatus, medžiagas, maistą, svaiginamus gėrimus, cigaretes ir t.t.

Taip pat be jokių kliūčių galima siųsti į Lietuvą maistą, medžiagas ir kitas prekes iš Anglijos. Kviečiame pasinaudoti proga pasiųsti giminėms specialų labai vertingą

ZIEMINĮ SIUNTINĮ — P-3

susidedantį iš dviejų atkarpų po 3 jardus dviems palatams labai šiltos angliškos ULSTER medžiagos ir vienos atkarpos 3½ jardų ekstra geros angliškos medžiagos žieminiam vyriškam arba moteriškam kostiumui tik už

\$75.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Taip pat dar galima pasiųsti mišrų aukšto kaloriteto maisto 22 svarų siuntinį M-13 susidedantį iš taukų, kakavos, miltų, kavos, šokolado, cukraus, arbatos ir prieskonių tik už

\$30.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Be to dar tebesiunčiame labai didelį pasisekimą turėjusį specialų tvirtų ir gražių vilnonių anglišku medžiagų siuntinį V-3, susidedantį iš trijų atkarpų trims kostiumams po 3½ jardų, viso 10½ jardų tik už

\$55.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Reikalaukite pavyzdžių ir rašykite

BALTIC STORES LTD.
(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje veikianti nuo 1938 m.

Atstovai Amerikoje:

L. Venckas, 7042 S. Talman Ave.,
Chicago, Ill. 60629. Tel. 436-0494.
GAIVA, 3570 W. Vernor,
Detroit 16, Mich.

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŪS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŪSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI ISSIUNČIAMAI PAŠTU KETVIRČIAIS INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.

Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos, automobiliai, pianinai, motociklai iš Europos ir Sov. Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes apręgsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiasias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai.
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybėlės.
Krautuve Jūs laukiami kasdien,
o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nušimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

PREZIDENTO

ANTANO SMĖTONOS MONOGRAFIJA

ALEKSANDRO MERKELIO

parašytas veikalas neužilgo pasirodys knygų rinkoje. Monografiją leidžia

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdyba.

Šį leidinį dar galima užsiprenumeruoti, pri-
siuntus 10 dol. ALT S-gos išdininkui Povilui Ali-
šauskui — 107-17 118th St., Richmond Hill, N. Y.;
Dirvai, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio
44103 ir per vietos ALT S-gos skyrių valdybų
narius.

DIRVA THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išeina: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

MONOGRAFIJA

Ilgą laiką užsitęsęs prezidento A. Smetonos monografijos išleidimas, per tą laiką parodytas ir patirtas iš visų pusių nekantravimas, parodė vieną to medalio pusę: knyga nekantriai laukiama, susidomėjimas jai didelis. Leidėjams tai turėtų būti 'sąžinės elektrysu'. Prie to darbo prisidėjusiems visas tas laikas buvo įtampas, kantrybės, šaltų nervų bandymu. Prie to darbo prisidėjusiais laikomi monografijos prenumeratoriai, sudėję pagrindą nemažoms išleidimo pradinėms išlaidoms, parodę didelę kantrybę ir kartu leidėjams pareiškę dėmesio vertą pasitikėjimą.

Lietuviškosios knygos išleidimo kelias erškėčiais nuklotas. Bet tą žino tik nedaugelis, kurie su tuo darbu yra teisiogiškai surišti. Kalbant šia proga apie prez. Antano Smetonos monografiją, dar ir šiandien daugeliui nežinoma, kad Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba, nutarusi išleisti šį monumentalų veikalą, sprendimą padarė susijusį ne vien su knygos išleidimu, bet ir su jos parašymu. Valdyba negalėjo rasti geresnio pasirinkimo, kaip pavesi tą darbą atlikti mūsų žymiųjų veikėjų monografijų specialistui, žurnalistui ir rašytojui Aleksandrui Merkeliui. Jam pavesimas darbas, tai ne medžiaginis knygos apipavidalinimas. Tai kūrybinis darbas, uždedas sunkią ir atsakomą pareigą ne tik prieš leidėjus ir skaitytojus, laukiusius greito tos knygos pasirodymo, bet prieš Lietuvos istoriją, kuri šiuo kūriniu papildoma įdomiu ir reikšmingu Lietuvai laikotarpiu. Ir tenka pasakyti, kad autorius, tą atsakomybę jausdamas, turėjo atsižvelgti ne vien į nekantraujančius, bet ir į tuos, kurie, knygą vertins, kaip istorinį dokumentą.

Monografija šiuo metu baigiama įrašyti Chicagoje. Už kelių dienų ji pasirodys prenumeratorių pašto dėžutėse. Laiko tarpas, užėmęs nuo paskutinio puslapio parašymo iki išleidimo yra grynai techniniam apipavidalinimui skirtas. Jis nebuvo trumpas, bet ir knyga ne trumpa. 788 puslapių veikalas, tai ne vieno žmogaus biografinė, kaip vieno, kito buvo bandyta įtikinti. Vertingo ir Lietuvos istorijai svarbaus veikalo išleidimas, tai ne vienos dienos darbas. Nesigilindami į priežastis, pareikalavusias laiko šio veikalo išoriniam apipavidalinimui, norėtume tik atkreipti dėmesį į tai, kad užsimojimas išleisti įvairių, dažnai vertingų ir reikalingų leidinių, sutinka kilti, apie kurias stengiamasi nutyli. O visai be reikalo. Tai lietuviškų leidyklų nepritekliai, neleidžiantys įsigyti reikalingų priemonių knygų greitesniam išleidimui. Tai užbratęs ratas, dėl kurio nukentė daugelis reikalingų švietimui ir kultūrai būtinų užsimojimų. Tam reikalui išspręsti nenumatant greito sąlygų pagerėjimo, neverta ir laiko gaišinti verkšlenimais. Tenka tik kantriai pakelti ir nešti užmetimus, priekaištus. Tą žino ne vien monografijos leidėjai. Tą žino rašytojo A. Škėmos raštų leidėjai, tą žino daugelis kitų kūrinių pasirodymo išsilgę ir jais išpareigoję.

Esamosios mūsų knygų išleidimo sąlygose neužtenka geros valios ir gerų norų. Kol tos sąlygos yra apvertkinoje padėtyje, turėtume džiaugtis, kad ir jose sugebama atlikti darbai, verti daugiau nei pabarimų ir priekaištų.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Valdybos užsimotas darbas prezidento Smetonos monografijos išleidimu dar nėra baigtas. Baigtas tik vienas jo etapas. To veikalo išleidimu Sąjungos Valdyba yra prisidėjusi visus darbus, susijusius su jo išplatiniu, su jo išsiuntinėjimu prenumeratoriams, su visų išlaidų padengimu. Tai ne vienos valdybos darbas. Gražu, kai į tą didelę talką yra įsijungę eilė darbščių ir paslaugų talkininkų. Tai monografijos prenumeratoriai, kurių eilės nesustoją augusios, tai ekspedijavimo talkininkai su Kazimieru Pociumi prieškalyje, tai uoliejieji prenumeratorius rinkėjai, kurių eilėse pirmaujančių bene bus tik uolusis pulk. Pranas Saladžiūnas Rochesterėje ir visa eilė kitų. Tai vis talkininkai be kurių darbas atlikti būtų neįmanoma.

Lieka tik pastebėti, kad čia neminėti tie, kurie nekantravimo ir laukimo laikotarpį taip pat nesėdėjo rankų sudėję. Bet jį atpildę ir pasitenkinimu yra atlikęs darbas ir -- erškėčių vainikas. (J.Č.)

LAIŠKAI

DAR DĖL 1934 M. ĮVYKIŲ

Š. m. Dirvoje 67-72 nn. V. Rastenis aprašė 1934 m. birželio 7 d. Kaune įvykius neramumams. Šiuose aprašymuose išsibrovė kelios klaidos, kurias to paties laikraščio 78 n. bandžiau pataisyti. Iš to mano bandymo V. R. padarė vėl "stambų smulkaus masto įvykį". (Dirva, 87-88 nn.).

Sutikęs, kad kelios pastebėtos klaidos atitaisytinios, apstulbinančiai nustebau, kodėl R. Liormanas nieko nežinojo apie jo gimtinę P. Kubiliūno kalėjimą parašytą romaną. V. R. savo nustebimą remia tuo, kad:

1. Jis pats šį romaną, jam dedikuotą su asmenišku P. Kubiliūno rašu, yra gavęs (nors ištiesai neperskaitęs). Sykiu jam konfidencialiai buvo paaiškinta, kad tai esąs P. K. kalėjime parašytas romanas (mat, autorius pasirašęs slapyvardė). "Dėl parašo autentiškumo nei jam, nei

min. pirm. J. Tubeliui, kuris tą romaną būk matęs, abejojimų nekilo.

2. Esą dar gyvų liudininkų, atsimenančių tą romaną, išsiuntintą laikraščio žurnalui ir radiofono redakcijoms paminėti ir recenzuoti.

3. "Konrado pletkainėje" ir bendrai Kaune "visi žvirbliai čirškėjo" apie šį romaną, išleistą P. Kubiliūno draugų bei giminių.

Kyla klausimas: kodėl V. R. pavadintas net Ekselencija, būdamas Taut. Sąjungos Generalinio Sekretoriumi, nesiteikė ir nepanoro tokio žymaus karininko parašytą romaną perskaityti iki galo, susipažinti su turiniu? Ar ne mįslinga? Ir kad skaitytojus įtikinti, kad parašas P. K. autentiškas, V. R. pritrėkė liudytojų nurodyti net patį min. pirm. J. Tubelį (galia, jau gerokai senokai mirusį).

Būty kur kas didesnis įspūdis, jei V. R. būtų paminėjęs tuos "gyvus liudininkus", ypač asmenis, kurie šį romaną įteikė bei padarė paaiškinimus jam, kaip P. Taut. Sąj. Gener. sekretoriui ir aukštiems valdžios pareigūnams bei spaudai. Gal tada paaiškėtų to romano tikrieji autoriai, lei-

ISTORIJAI MEDŽIAGA TELKIANČI

DĖL "STAMBAUS-SMULKAUS MASTO ĮVYKIO", "PRIERAŠŲ" PRIE JO IR DR. J. JAKŠTO STRAIPSNIO TUO PAČIU REIKALU

Kai žurnalistas ar šiaip asmuo žurnalistine forma aprašo tam tikrus įvykius, tuos straipsnius ir vertinamė kaip žurnalistinius, kuriuose, įvairumo dėlei, gali būti ir "samprotavimų" bei "paspalvinimų", kad patrauktų suįdomius skaitytoją. Atsimini-

mų rašiniai turi jau kiek kitokį pobūdį. Bet kai medžiaga patiekama istorijai rašyti, ta medžiaga turi būti tikra ir objektyvi. Joje negali būti spalvotų akinių, kurie rodytų tik vieną norimą spalvą. Anuose straipsniuose, nors ir kalbama ar net

ieškoma tiesos, bet pro juos prasisiveržia norima spalva ir net naudojamas "pletkais".

Dr. J. Jakštas, nepiršdamas savo minties ir palikdamas istorikams laisvas rankas, sustoja ties kai kuriais įvykiais, lyg ir ieškodamas istorinio atsakymo į įvykių priežastis, kurios privėdė prie Smetonos - Voldemaro išiskyrimo. Jis rašo: "Atrodo, būsimas istorikas, parinkęs daugiau duomenų nei dabar turime, prieis išvadą, kad padidėjusi "Geležinio Vilko" veikla, nukreipta prieš santūrią A. Smetonos politiką, bus buvusi svarbiausia Voldemaro pašalinimo priežastis. Tai iš dalies patvirtinama ir Smetonos redaguotoje O. Noremo knygoje". Toliau dr. Jakštas cituoja iš A. Smetonos redaguotos O. Noremo knygos: "Voldemaras bandė priversti prezidentą Smetoną pasirašyti tam tikrą "dekretą". Dar toliau dr. Jakštas rašo: "Gera prisimenu, kai po seimo paleidimo 1927 m. vasario mėn. viename tautininkų -- daugiausia studentų -- pasitarime, kuriam vadovavo dek. V. Miironas, buvo rimtai svarstoma naujo seimo rinkimai. Bet, matyt, laimėjo "Geležinio Vilko" bei Voldemaro politika ir seimo rinkimai buvo atidėti neribotam laikui".

Dėl 1926 metų gruodžio 17 d. perversmo dauguma sutinka, kad jis buvo neišvengiamai reikalingas, nes jame dalyvavo ir pati skaitlingiausia demokratinė grupė -- Krikščionys demokratai, nors nuverstieji visados sakys priešingai. Juk mes matome, kur suka naujai besikuriančios valstybės Afrikoje ir Azijoje, kai valdžia nepajėgia sutvarkyti mažumos -- komunistinių gaivalių. Tuo keltu jau buvo einama ir Lietuvoje, nes valdžia jau buvo bejėgė. Tik neaišku, kodėl kai kurie iš krikščionių demokratų vadų, dalyvavusių aname perversme, bando išsiginti perversme dalyvavimu. Reikia sutikti, kad po perversmo krikščionys demokratai buvo apvilkti, nes visą valdžią į savo rankas paėmė tautininkai. Likę lyg ir priedanga tautininkams, krikščionys demokratai išėjo iš ministerių kabineto, pagal jų pačių tarpusavio pasiskelbimus, kad tautininkai neturį pakankamai žmonių, todėl jie vėl būtų priversti kreiptis į krikščionis demokratus.

A. Smetona, o taip pat ir prof. A. Voldemaras buvo dideli Lietuvos patriotai. Jie abu įėjo Lietuvos istorijon, tik gal vienas kiek daugiau, o antras mažiau. Daryti iš bet kurio jų tobulę, kaip ir iš kiekvieno žmogaus, negalima. Visi žmonės daro klaidas, padarė ir jie.

Nukelta į 4 psl.

HENRIKAS BLISKIS

MEDŽIO RAIŽINYS

Henriko Bliskio dailės darbu paroda ruošama Santaros-Šviesos Federacijos suvažiavimo metu Tabor Farmoje, rugsėjo mėn. 8-13 d.d.

Henrikas Bliskis yra gimęs 1937 metais prie Skirsnemunės. Baigęs Vasario 16 d. gimnaziją, atvyko į Ameriką 1957 m. ir dabar studijuoja tapybą ir grafiką Chicagos Meno Institute. Yra dalyvavęs Chicagos lietuvių jaunųjų dailininkų grupės parodose. Vėliausias jo darbų portfolio buvo išspausdintas "Metmenų" žurnalo septintame numeryje.

dėjai bei platintojai ir koks buvo tikslas. Bet čia aš nieko negaliu padėti.

Mano atvirą ir sąžiningą pareiškimą, kad apie P. K. romaną aš iki šiol nesu niekuomet nieko žinojęs ir girdėjęs, V. R. panaudojo "stiprius" argumentus: "Konrado pletkainėje buvo kalbama, kad romanas išleistas draugų pastangomis, svarbiausias tu pastangų organizatorius - Kubiliūno švogerių pulkininkas Liormanas." Toliau: dar gražiau ir įtikinančiau: "Bet kaip gi pulk. Liormanas, būdamas karo komendantas (Klaipėdoje) galėjo tokio į tiesioginiai liečiančio "Kauno žvirblių čirškėjimo" neišgirsti ir neužginčyti, jeigu tai buvo prasimanymas?" Pasirėmęs tokia "žvirblių čirškėjimu" V. R. daro tokia "logišką" išvadą: Kadangi neužginčijo, tai kur priežastis netikėti tuo čirškėjimu? Kaip galėjau aš užginčyti to, ko visai negirdėjau ir spaudoje apie tai neteko skaityti? Tai va, kokia V. R. logika!

Tikrai, labai keista ir nesu-prantama, kaip gali V. R., būdamas teisininku, daryti tokias absurdiškas išvadas? Kodėl V. R. taip keistai galvoja, kad aš turėčiau žinoti, ką apie mane, Klaipėdoje gyvenantį, kalba "Konrado pletkainėje"? Ar daug ką galėjo žinoti V. R., ką apie jį kalbėjo Klaipėdos "pletkainėje"? Čia ir vėl V. R. savo teigimui sustiprinti remiasi mirusio žmogaus autoritetu: būk tai min. pirm. J. Tubelis tuos "pletkus" laikęs už tikrą faktą.

Netikdu, kad toks garbingas ir teisingas asmuo "pletki" atžvilgiu būtų toks lengvatikis, kaip V. R.

Man keista ir nesu-prantama, kokiais motyvais vadovaudamasis V. R. mano teigimus pastato prieš "pletkelius". Kad P. Kubiliūnas buvo bolševikų pagrobta -- neabejoju. Aprašiau pagrobimo aplinkybes, nes šis aprašymas niekam negali pakenkti. Deja, negaliu skelbti šaltinių, kad P. K. buvo laikomas Lubiankos kalėjime. Nei amerikiečiai, nei prancūzai, nei žydai, kaip V. R. prileidžia, P. Kubiliūną pagrobti neturėjo jokio reikalo. Kodėl V. R. mano, kad jei 1945 m. P. Kubiliūnas gyvendamas kaime, netoli bolševikų zonos, buvo "tylus pabėgėlis", tai jis jau nebebuvo bolševikų priešininkas? O kodėl bolševikai 1941 m. birželio mėn. grobė paprastus ūkininkus, darbininkus, senius ir ligonius, moteris ir vaikus ir grūdą į užkaltais langais vagonus ir vežė į tolimą, šaltą Sibirą naikinti? Lygiai rušiavimas bolševikų kalėjimų į gerus, blogus ir lyginimas net su viešbučiais -- daugiau nei keistas! Į kitus V. R. padarytus spėjiojimus, tvirtinimus, prielaidas nieko neatsakysiu, nes laikau tai tuščiu laiko gaišinimu ir daugiau polemizuoti su V. R. sofistinėmis išvedžiojimais nerandu reikalo. Baigdamas priminsiu V. Rasteniui panaudotą rašinyje sakinį: "Tai matai, kas pasidarė iš žmogaus"!

R. Liormanas

A. L. Montessori Vaikų Namuose ruošiamas įvairiems gyvenimo darbams.

VI. Juknevičiaus nuotrauka

ISTORIJAI MEDŽIAGA TELKIANČI

Atkelta iš 3 psl.

nepadarė. Atrodo, kad čia jau jokios "Geležinio Vilko" įtakos nebegalėjo būti, nes tas "vilkas" jau seniai nebeturėjo galios.

1929 m. rudenį, rugsėjo mėn. Voldemaras buvo išvykęs į Tautų S-gos posėdžius Ženevon, kur, rodos, vėl buvo iškilęs Vilniaus klausimas. Voldemarui išvykus, prezidento Smetonos buvo sudarytas naujas ministrų kabinetas, kurio pirmininku jau buvo agr. J. Tūbelis, o Voldemaras paliktas tik užsienio reikalų ministru. Voldemaro pasekėjai žinia pranešė Voldemarui ir pradėjo ruošti perversmą padėties atstatymui. Karininkai, "vilikai", studentai, šauliai ir net patikimieji policijoj buvo paruošti perversmui. Generolas Plechavičius buvo atvykęs iš savo dvaro ir lankėsi prezidentūroj. Jo tikslas nebuvo žinomas. Voldemaras grįžo Kaunan. Keletas asmenų nuėjo pas Voldemarą ir pranešė, kad viskas paruošta perversmo keliu padėčiai atstatyti. Voldemaras tam griežtai pasipriešino. Jis sakė, kad šio perversmo metu gali būti aukų. To jis nenorėjo. Smetona ir Tūbelis nesugebėję ir nepajėgsiai vesti jo vestos politikos ir jiems trūksia žmonių. (Motyvas, kaip ir krikščionių demokratų, tada jie būsią priversti pasikviesti jį -- Voldemarą. (Tur būt ta viltimi gyvendamas, nesikraustė ir iš Lietuvos banko patalpų). Taip pat pasakė, kad neprimia užsienio reikalų ministro portfelio, o rytojaus dieną atitaisytiąs ir Lietuvos Aido žinią dėl jo "atsistatydinimo". Įsakė paleisti visus užliarimuotus karininkus ir kitus. Sekančią dieną buvo atitaisytas Lietuvos Aido maždaug tokio turinio: Aš iš ministrų pirmininko pareigų

nepasitraukiau, o buvau atleistas prezidento. Užsienio reikalų ministro pareigų nepriimu. Pasirašė -- prof. A. Voldemaras.

Kas pažino Voldemarą, žinojo jo užsispyrimą ir per didelį pasitikėjimą savimi. Todėl ir reikėjo manyti, kad jis tikrai tikėjo būsiąs pakviestu atgal. Atrodo, kad tuo laiku negalėjo būti jokios kalbos apie "dekretą", kurio niekas nematė ir net pats Smetona savo redaguotoj Noremo knygoj jo neaptaria, o tik pamini, kaip prieš žastą jį išsiskyrimui. Voldemaras tuo laiku elgėsi diktatoriškai, jis valdė pagrindines ministerijas ir turėjo tą V. Rastenio minimą "Plečkaitininkų" įstatymą. V. Rastenis savo "priešišuose" rašo, kad Voldemaras ir jo šalininkai buvo žinomi, kaip "provokiškos" politikos šiflytojai. Taip buvo viešai ir slaptai skelbiama Smetonos valdžios po kiekvieno voldemarininkų pajudėjimo. Visi žino, kad tai buvo tik žmonių gąsdinimui. Tokių priemonių imamasi visur, kur nėra rimtų argumentų nusikaltimui įrodyti. Lietuvos Aido paskelbimas apie Voldemaro "atsistatydinimą" irgi buvo melas. Voldemaras tikrai buvo už glaudesnius santykius su demokratine Vokietija. Tuo remiantis esą ir buvo nustatyti kai kurie kitių santykiai dėl Klaipėdos Krašto mums palankiai. Koks Voldemaro požūris būtų hitlerinės Vokietijos atžvilgiu, gal tik jis pats galėtų pasakyti.

Prieš vokiečiams užimant Klaipėdos kraštą, ten buvo įkurta Lietuvos Aktyvistų Sąjunga, kuri turėjo veikti prieš tautininkų valdžią. Tą sąjungą sudarė krikščionys demokratai, socialdemokratai, liaudininkai ir vad. voldemarininkai. Tos s-gos gen. sekretorium buvo išrinktas A. Slie-

soraitis. Kai tautininkų valdžia pranešė, kad ji nusilenkia vokiečių reikalavimui ir Klaipėdos kraštą perleisda jiems, A. Sliesoraitis sušaukė aktyvistų s-gos valdybos posėdį, kuriame jis primygtinai reikalavo reikalauti iš Lietuvos vyriausybės, kad Klaipėdos kraštas būtų ginamas. Jis sakė, kad mes prieš vokiečius neatsilaikysime, bet nors simboliškai bus sudėta aukų, kurios istorijai kalbės, kad gynėm. Tas pats Sliesoraitis buvo vienu iš Klaipėdos krašto sukilėlių karininkų 1923 m. Valdyba pritarė Sliesoraitio reikalavimui. Buvo kreiptasi į Lietuvos vyriausybę, į Klaipėdos krašto gubernatorių ir net į įgulos viršininką, reikalaujant ginti kraštą. Atakymo arba nebuvo, arba iš kitų buvo neišgamas, nes tuo reikalu jau esą susitarta. Ar galima tautininkus už tai vadinti provokiškos politikos šalininkais? Ne. Toje pačioje aktyvistų s-goje iškilė balsas kreiptis į vokiečius, prašant jų paramos tautininkų valdžios nuvertimui. Sliesoraitis su pasiūlymu atmetė tuos siūlymus, nes Voldemaras, sužinojęs apie tai, nenorėjęs nei girdėti apie tuos žmones. 1941-1944 m. vokiečių okupacijos metais į vokiečių kacetų voldemarininkų buvo išvežta daugiau, nei iš kurios kitos grupės. Tai kurgi tas V. Rastenis minimas "provokiškumas"?

Sunku būtų pasakyti, ką gero ar blogo būtų davęs Voldemaro pasilikimas ar sugrįžimas valdžion. Tačiau vadinti jį ir jo pasekėjus "provokiškais" yra klaidinga ir netikslu.

Susikirtus su hitlerine Vokietija, Smetona pasisuko Maskvos link. Laikraščiuose atsirado prosovietiški straipsniai ir katalikiški laikraščiai, prieš savo no-

"Rūtos" choras savaitgalio išvykoje į Blue Water Manor vasarvietę prie Lake George, N.Y. Nuotrauką choristai su šeimininkais Slyvinais ir svečiais -- prof. J. Žilevičium ir A.S. Trečiokais. Vyta. Maželio nuotrauka

ra, privalėjo juos talpinti. Vadinti Smetoną dėl to prokomunistu būtų net per daug naivu. 1926 metais, po perversmo, buvo pasisukta griežtai prieš komunizmą. Smetona - Voldemaras atmetė Sliesoraitio susitarimus su Maskva. Tada buvo Vilniaus problema. Ginant ją ir politikuojuant reikėjo draugų. Voldemaras tada ir sukosi demokratinės Vokietijos link, nes prancūzai ir anglai Vilniaus reikalu mus išdavė. Ir priešingai, kai reikalas blogėjo su vokiečiais, Smetona sukosi Maskvos link. Kaip Smetona nebuvo prokomunistas, taip Voldemaras nebuvo provokiškas. Tai, atrodo, buvo laikini bėdosėjimai. Jie abu buvo proletuviški.

Krikščionių demokratų išėjimas iš valdžios, Smetonos - Voldemaro nesantaika nesuteikė daugumai Lietuvos gyventojų pasitenkinimo. Niurnėjimų buvo visur. Todėl ir atsirado 1934 m. birželio 7 d. perversmas. To perversmo rengėjai ir bandė išnaudoti tų nepasitenkinimų nuotakas. V. Rastenis, aprašydamas tą perversmą, gal dėl nežinojimo ar klaidingos informacijos, o gal ir dėl kitų priežasčių, daug kur prasišlenkia su tiesa.

Kubiliūnas nebuvo perversmo organizatorius. Sukilimo naktį gen. Kubiliūnas ir eilė karininkų atvyko prezidentūron. Sargyba ir nebandė jų sulaikyti. Vyr. štabo viršininkas turėjo teisę tikrinti sargybas ir net joms įsakyti.

Po tų visų nesėkmingų, net ir provokacinių perversmų (buvo ir tokių), po tikinčių bruzdėjimų, buvo išrinktas net ir seimas, nors ir nedemokratinu keliu. Jį išrinko valsčių savivaldybių, viršaičių su apskrinių viršininkais, pakviesti atstovai, kur pagrindinis balsas priklausė tautininkams.

Vėliau buvo sudaryta net koalicinė darbo vyriausybė, tautininkams pasiliekančią pagrindines ministerijas. Net ir šiuo atveju nebuvo nuširdumo tarp tautininkų ir netautininkų ministrų. Net tautininkai pradėjo važinėti po provinciją ir sakyti kalbas. Tautininkams tas nepatiko.

Toliau V. Rastenio priešišuose rašoma, kad Kubiliūno nuėsimas už rengtą perversmą buvo "atestacija" vokiečiams Kubiliūną paskirti pirmuoju tarėju vokiečių okupacijos metu. Vokiečiai iš pirmos dienos nepripažino Lietuvos laikinosios vyriausybės. Jie norėjo šios tos Lietuvos administracijos, bet tik ne vyriausybės. Jie kontaktavo iš partizanų susitvėrusias lietuviškas organizacijas. Pirmuoju jų kandidatu buvo gen. Raštikis, kurį jie pirmą dieną atsiskraidino iš Berlyno lėktuvu. Besikuriančios nacionalistų partijos žmonės jį atmetė, kaip visai be stuburkaulio, kuris, esą, tik kalbėjės būdamas kariuomenės vadu, o neparuošęs jos bolševikų pasipriešinimui. O kai buvę siūlyta priešintis, jis pasakė, kad kariuomenė neparuošta. Gi anksčiau buvęs aukašburnis.

Antruoju kandidatu vokiečiai turėjo Germaną - Meškauską. Nacionalistai neparėmė ir jo, kaip jiems nežinomo. O savo tarpe atmetimą motyvavo, kaip jau nuo seniau vokiečiams dirbantį. Buvo ir daugiau kandidatų. Kubiliūną patys nacionalistai pasilė, Kubiliūnu buvo nusivilta, kai jis prisistatymo kalbą gen. komisariui pats pasitaisė. Jo buvo kalbama apie Lietuvą ir Vokietiją ne kaip du partnerius, o paliekant lietuviams tik lojalų bendradarbiavimą.

Turėjau paskutinę Voldemaro grįžimo Lietuvon bylą. Ją rodžiau

ir prof. Krėvel-Mickevičiui, kurio, kaip ministro, kvietimu Voldemaras ir grįžo. Byloje buvo net ir toks saknys, kad NKVD jo negalėjo tardyti, nes jis buvo laikomas Saugumo departamento daboklėje Lietuvos ministerių kabineto (atsit Paleckio) žinioje ir NKVD neturėjusi teisės jo tardyti.

Tuose visuose rašiniuose yra ir daugiau netikslumų, nors jų dalį bandė atitaisyti Liormanas ir kiti Laisvoji Lietuov.

Apie Voldemarą ir jo pasekėjus V. Rastenis rašo daugiau iš neigiamos pusės. Kokį vaidmenį Voldemaras būtų suvaidinęs būdamas valdžioje - nesilimu spęsti? Bet po karo, būdamas didelės lietuvių tremtinių stovyklos Augsburgėje pirmininku, susidūriau anglų pulk. Brown, kuris mažai žinojo apie Lietuvą, bet labai gražiai šnekėjo apie Voldemarą. Jis prisimenas jo kalbas Tautų S-goj. Pulk. Brown sakė, jeigu Voldemaras būtų didelis valstybės, kaip Anglijos, žmogus, jis būtų garsesnis ir už Churchillį.

Ar prezidentas Smetona privalėjo laikytis savo garbės žodžio, duoto karininkams, kurie paskyrė jį prezidentu ir vėl perversmo keliu reikalavo pakeitimų ministrų kabinete? Šį atsakymą tegu duoda žmogaus sąžinė, nes anas perversmas nebuvo prieš valstybę, o tik prieš kai kuriuos asmenis.

V. Rastenis mini ir tą po perversminį ministrų kabineta, išskaičiuodamas, kad jie veik visi buvo ne tautininkai, o iš kitų grupių. V. Rastenis irgi buvo ateitininku dar ir studentaudamas, atseit jau suaugęs žmogus. Vėliau jis buvo tautininkų generaliniu sekretorium. Tai ar ir jis buvo ne tautininkas?

"Rūtos" choras koncertuoja Blue Water Manor vasarvietėje.

Vyta. Maželio nuotrauka

ISPANŲ ŽEMĖJE

R. SPALIS

(2)

Tas įvairumas gera medžiaga studijoms, nes arti suplakti žmonės, besidalindami kelionės vargais ir linksmybėmis, lengvai iškarto savo tikrą prigimtį, atskleidžia charakterį. Daugumas jų nesigrupuoja, bet nevengia ir kompanijoje pabūti, pavalgyti, toliau krūvoje laikosi tie, kuriems rūpi išgerti ką nors stipresnio, kad ir bonkų šampano. Daugiausia man gaila bostoniečio. Mašinoje jis prirašytas prie biznierės kanadietės, kuri per visą kelionę, tur būt, ir žodžio neištarė jam. Užtat ekskursijų metu stengiuosi jam padėti. Pamatęs operą, rodau jam pirštu. Dažnai jis suka ten. Opera išvirto tualeto sinonimu. Vyrams Ispanijoje užrašyta "kabaleros", iš to padarėm Kabalera Rustikana, o vėliau jau sutrumpinom į operą. Traukia akį gera moterėlė iš Yorkširo, kuri ir alpdama nuo karščio visad tempia su savimi portfelio didum rankinukus, nors ekskursijų metu jie gali likti mašinoje ir tai be pavojaus pradinginti. Kartą siūliau panešioti vieną, kai nuovargis buvo itin žymus, bet ji atsisako mano paslaugos. Įdomus ir mūsų vadovas anglas, kuris rodėsi šaltas, susivaldęs, bet po oda karštakošis. Kai kas iš bagočių nemėgo jo, nes jis neskyrė jų, bet, mano manymu, jis puikiai tiko savo pareigoms. Šoferis ispanas labai atsargus, kantrus. Tokiam galima patikėti mašina be pavojaus. Tik kartą mačiau išmestą jį iš vėžių, kai, vietoje sekundės palaukęs, vėžimas akaplėšėškai užgriusdino kelią. Mūsų šoferis tada be garso vien tik lūpomis, bet jau labai aiškiai, nusiuntė kažkokį gerai žinomą, bet drūtai gėdingą žodį vėžiko pusėn, kuris net ranka prisi-

dengė. Vargšas šoferis negalėjo riktelti garsiai, nes jau navedžius porą iš Argentinos suprastų jį.

Išvargusius, pavėlavusius Cooks sutiko su šaunia vakariene, su bonka vėžimais. Iš viso tenka pažymėti, kad per visą kelionę maistas buvo puikus. Visad iš keturių patiekalų ir dar kiekvieną galėjai parinkti iš kelių. Pagaminimas irgi geras išskyrus Granadą, kur skoningų, Andaluzijos šaltbarščių negalima buvo praryti, lyg šunį su plaukais būtų pavirinę; žuvis ir majonezas irgi nelindo į burną, batų tepalas, tur būt, nepratesnis, o alus daug brangesnis kaip kitur.

Važiuojantiems prie jūros pasilsėti, pasimaudyti, gal ne tiek svarbus viešbučio kambarys, bet mums, kuriems rūpėjo šios tos krašto pažinimas, kurie turėjome padaryti 1600 mylių karštame klimata, pageidavome kambarys su dušu ir vonia, kitaip po 24 valandų kvepėsi, kaip šeškas. Cookas tuo atžvilgiu gerai pasitarnavo. Prakaity varam nuo kūno keliskart per dieną, kartais rūpėjo ir naktį.

Daugumas viešbučių buvo miesto centre. Tam pačiam viešbuti vieni iš mūsų gaudavo ramesnius kambarys, kiti triukšmingesnius, bet tai buvo grynai laimės reikalas. Pavyzdžiui Alicantėje gavome bene patį geriausį kambarį, veik butą: salionas, miegamasis, vonios kambarys ir balkonas, išėjimas į palmių promenadą ir besistėjęs į kitą turistinę alėją. Tuo tarpu Madride teko kambarys į triukšmingą gatvę, bet ne tiek tas triukšmas, karštis žudė, kiek blogai išvalytas, dvokias mašinų kuras, leidžias tirštus dūmus. P. Bačkis vėliau sakė, kad jo mašina vos slenkanti dėka to kuro, tuo tarpu Prancūzijoje lekianti lyg pajaujęs.

Prancūzijoje, Italijoje, Šveicarijoje už tokius viešbučius ir maistą tektų daug daugiau sumokėti. Ispanijoje pigiau ne todėl, kad ten maistas nebrangus, priešingai, jo aukštos kainos nustebino mane, bet, kad ten darbo jėga labai pigi. Uždarbiai po truputėlį kyla. Esu tikras, kad jau po kelių metų teks mokėti žymiai brangiau už tą pa-

čią kelionę. Žymių jau yra, bet grįžkime prie mūsų kelionės.

Po gero ir sotaus priėmimo sėdame į mašiną. Lietus barbena stogą, žaibai drasko dangų, bet šilta. Sėdime pirmoje eilėje, taigi viskas bado akis. Vingiais kylame į statų kalną, kelias kiek primena kelionę į Rhonos ledyną Šveicarijoje, tik mažiau pavojingas. Gražūs vaizdai ir atsidengiančios panoramos lepina akis. Rami Viduržemio jūra trina savo šonus į išraižytus krantus. Vienur kitur rodyklės į stovyklą, į palapinių miestą. Užrašai anglų, vokiečių kalba. Laisvai auga kaktusai traukia dėmesį. Saulė mėgina žvilgtelti į mūsų jau besileidžiančią mašiną. Kelio šonais kunkuliuoja vanduo, rodydamas, kad nėra kanalizacijos. Skubam į Barceloną. Tai virš dviejų milijonų miestas, uostas su plačiomis alėjomis, naktimis apšviestais fontanais, įvairiaute minia. Miestas, kuris niekad nemiega, kur visad triukšminga, gyva. Kitą dieną lankome garsią katedrą, kur vienoje koplyčioje milžiniškas, sverias keletą tonų, indas, kuriame buvo pakrikštyti Kolumbo atgabenti indėnai iš Amerikos. Greta katedros karalienės Izabelės pirmosios rūmai, kurių kiemo kampe ant laiptų įvyko šis istorinis faktas. Anot vadovo, krikštas Izabelės akivaizdoje įvyko tokiu būdu: pusiau išrėngė indėną ir "Vardan Dievo" — murkt visą į vandenį iki viršugalvio, "ir Sūnaus" — ir vėl murkt į vandenį, "Ir šv. Dvasios" — vėl murkt į vandenį. Po krikšto ar prieš karalienei buvo įteiktos kitos dovanos, dar nematytos Europoje.

Varge miręs Kolumbas — dabar didžiulis pajamų šaltinis. Joks istorijos praeities mylėtojas neaplenkia Barcelonos, pilies, katedros. Prie uosto Kolumbui paminklas, pastatytas tik šį šimtmetį. Prie kranto jo laivo tikslu kopija. Su žmona aplankome šį nelepų laivą. Žinant įgulos kriminalinį elementą, tą baugią nežinomąbę ir laivo paprastumą, susimąstiusiam dar kartą tenka nulenkti galvą prieš tą žmogaus didybę.

(Bus daugiau)

BRAZILIJOS LIETUVIAI RUOŠIASI KONGRESUI

Brazilijos, ypačiai Sao Paulo, lietuviai gyvai ruošiasi Trečiajam Pietų Amerikos Lietuvių Kongresui. Rugsėjo mėnesį bus galutinai sudaryta Kongreso Rengimo Komiteto vadovybė ir pats Komitetas žymiai praplėstas. Kongreso Rengimo Komiteto pirmininku išrinktas prelatas Pijus Ragažinskas ir vicepirmininkais yra Aleksandras Boguslauskas ir Jonas Antanaitis. Sekretoriais rašytoja Helina Mošinskienė ir Tėvas Jonas Giedrys. Kongreso finansiniams reikalams tvarkyti yra sudaryta Finansų Komisija su Jurgiu Silesoriūčiu prieškakyje. Finansų Komisijos trys išdininkai tuo pačiu yra ir Komiteto išdininkais.

Manoma, kad III-sis Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas Sao Paulo mieste bus žymiai skaitlingesnis ir gyvesnis už du pirmuosius Kongresus, įvykusius Argentinoje ir Urugvajuje. Sao Paulo miesto prefektas dr. Pres-tes Maia sutiko duoti miesto teatrą iškilmingam Kongreso posėdžiui.

Šio Kongreso parengimą ypačiai Sao Paulo lietuviai gyvai remia savo lėšomis, darbu ir pasižymėjimu. Reikia tikėtis, kad šis Kongresas bus visais atžvilgiais naudingas. Jis ne tik dar daugiau išgarsins Lietuvos ir lietuvių vardą Brazilijoje, bet taip pat pagyvins savitarpio ryšius tarp visų Pietų Amerikos, o dar-čiai ir Šiaurės Amerikos lietuvių kolonijų.

SUSIORGANIZAVO LIETUVIŲ JAUNIMAS

Sao Paulo priemiestyje Vila Anastacio, kur randasi nuosavi lietuvių Dr. Jono Basanavičiaus vardo mokyklos rūmai su sale, labai gyvai veikia tų rūmų Glo-bėjų Būrelis. Šis būrelis turi

Jau prieš 30 metų pirmosios Brazilijos lietuvių pasirodė su tautiniais rūbais.

narių įvairiuose Sao Paulo mės-to rajonuose. Būreliai daugiausia priklauso senesnio amžiaus lietuviams. Bet paskutiniu laiku čia sukruto ir prie būrelio susior-ganizavo lietuviškas jaunimas. Jaunimas turi plačių užsimojimų. Žada artimiausiu laiku organi-zuoti lietuvių chorą, orkestrą, vaidintojų grupę bei sporto ir žaidimų skyrių. Naujai jaunimo organizacijai daug padeda Tėvas Jonas Giedrys ir mokytojas Sta-sys Kubiliūnas.

Stasys Vancevičius

JAUNIMO ŠVENTĖ

Sao Paulo lietuvių kolonijoje kiekvienais metais organizuoja-ma jaunimo šventė, kuriai dau-giausia vadovauja lietuvių moks-leiviai ateitininkai. Jaunimo švenčių nenuilstamų organizato-rių visada buvo kun. J. Šeške-vičius. Jam persikėlus iš Sao Paulo į Sao Roque (60 kilometrų nuo Sao Paulo) ateitininkams moksleiviams teko pakelti nema-žą moralinį nuostolį, nors kun. J. Šeškevičius ir toliau S. Pau-lo gyvendamas lietuviško jaunimo neužmiršta ir kiek gali jam padeda.

Šiais metais Sao Paulo Lietu-vių jaunimo šventė organizuoja-ma spalio 3-4 dienomis. Ta pro-ga viename miesto teatre bus su-vaidintas spektaklis "Aukso Spin-duliai Artojų Žemėje".

LANKĖSI URUGVAJUJE

Nesenai du Sao Paulo Lietu-viai Jonas Šermukšnis ir Kos-tas Kalnaitis lankėsi Urugvaju-

je, į kur buvo nuvažiavę savo automobiliu. Jie aplankė Monte-video lietuvių koloniją ir ten ta-rėsi dėl skaitlingesnio Urugva-jaus lietuvių dalyvavimo III-čia-me Pietų Amerikos Lietuvių Kon-grese, kuris įvyks ateinančių me-tų vasario mėnesį Sao Paulo mieste.

VENGIA KALBETI APIE GYVENIMĄ LIETUVOJE

Į Braziliją, po didelių pastan-gų ir vargo sugrįžo iš Lietuvos keletas mūsų tautiečių, kurie ra-donųjų propagandos suvilioti bu-vo nuvykę į pavergtą Tėvynę ap-sigyvenimui. Jie labai nusivylę grįžo atgal ir gal kiek dėl gėdos ir kiek dėl baimės visiškai ven-gia ką nors daugiau pasakoti apie gyvenimą Lietuvoje. Jei kas prisipirtinai klausia, tai atsaky-mas, dažniausia būna toks: "Nu-važiuok ir pasižiūrėk!"

Kiek teko patirti, beveik visi išvažiavę norėtų grįžti atgal į Braziliją, bet nėra galimybės. Tik retais atsitikimais pasise-ka vienam kitam iš pavergtos Lietuvos pasprukti.

Lietuvisko darbo veteranui 60 metų

Brazilijoje priskaitoma apie 50.000 ar daugiau lietuvių. Nė-ra abejonės, kad su čia gimu-siais jų vaikais šis skaičius yra žymiai didesnis. Tik labai gai-la, kad kaip kitose lietuvių kolonijose, taip ir čia labai trūks-ta pasižymėjusių lietuviškam dar-bui ir lietuvių žmonių. Tokių lietuvių žadintojų, idealistų, ne dėl garbės, bet dėl pasižven-timo visą amžių dirbančių vete-ranų yra tik maža saujelė. To-je mažoje saujelėje mūsų kolonijoje randasi panevėžietis Pe-tras Šimonis, kuriam š.m. rug-spjūčio mėn. suėjo 60 metų am-žiaus.

Petras Šimonis yra gimęs Ge-lažių parapijoje, Panevėžio ap-skrityje 1904 metais rugsėjo 16 dieną. Augo Lietuvoje, bet 1914 metais su tėvais išvyko į Rusiją. Ilgesnį laiką gyveno Ura-lų srityje, Sibire, Čialabinske ir kitur. 1921 metais grįžo į Lie-tuvą ir gyveno Panevėžyje iki 1928 metų, kada išvyko į Brazi-liją. Brazilijoje ilgą laiką dir-ba įvairiuose fabrikuose ir įmo-nėse, bet nuo 1946 metų įsigijo nuosavą geležties liejykloms mo-delių dirbtuvę.

Petras Šimonis nuo pat pir-mų atvažiavimo dienų įsijungė į Brazilijos lietuvių kolonijos veiklą, visą laiką nenuilstamai dirbdamas, ypačiai jaunimo or-ganizacijose. P. Šimonis yra la-bai didelis lietuviškos dainos mė-gėjas ir vienas iš seniausių lie-tuviškų choristų dalyvavęs be-veik visuose Sao Paulo lietuvių kolonijoje veikusiuose choruose. Ir po šiai dienai P. Šimonis yra nuolatinis šv. Juozapo Liet. Kat. Bendruomenės ne tik choris-tas, bet ir ilgametis buvęs cho-ro pirmininkas ir dabartinis val-dybos narys.

Petras Šimonis yra tikras lie-tuviško darbo veteranas Sao Pau-lo lietuvių kolonijoje. Jis ne tik pats visą laiką nenuilstamai dir-ba įvairiose lietuviško darbo sri-

PETRAS ŠIMONIS

tyse, bet ir visa gražiai Lietu-viškai išauklėta jo šeima.

Jei Brazilijos lietuviai turėtų daugiau tokių idealistų ir pasi-žvenčių veikėjų veteranų, kaip Petras Šimonis, lietuviškas vei-kimas ir lietuvių žymiai plačiau ir garsiau klestėtų mūsų tarpe. Jis yra gyvas pavyzdys visai ko-lonijai, kaip reikia supasižventi-mi dirbti lietuvišką darbą savo Tėvynės Lietuvos ir savo tautie-čių labui.

Dabar, besiruošiant III-iam Pietų Amerikos Lietuvių Kongre-sui, Petras Šimonis irgi yra vie-nas iš pirmųjų jo organizavimo talkininkų.

Linkėtina, kad šis nenuilsta-mas lietuvių veteranas dar daug metų gyventų ir dirbtų savo tautiečių tarpe, kur jis yra visų mylimas ir gerbiamas.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

SODUVOS PRAEITIS, Vincas Žemaitis, Chicago 1964. Išleido Chicago Lietuvos Literatūros Draugija. Spaudė Naujienos, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Knyga 136 psl.

Su pergales ženklu V per atsisveikinimo vakarienę. Iš kairės: dr. R. Gaška, B. Jonavičienė, J. Jonavičius, S. Urnevičienė ir kanadietis Bullonis (?)

KREPŠININKŲ VIEŠNAGĖ AUSTRALIJOJE

SAVUOSE NAMUOSE

V. Radzevičius

Krepšininkus lydėjęs chigagie-tis Misiūnas Adelaidėje mane nu-stebino vienu pareiškimu, kuris, maždaug, buvo šitoks:

-- Tikėsi ar netikėsi, bet mes ir Chigagoje neturime tokių bend-ruomeninių namų, kokius jūs tu-rite čia, Adelaidėje. Chigagoje yra gražūs Jaunimo Centro na-mai, bet jie nepriklauso bendruo-menei ir eilinis lietuvis juose ne-gali jaustis kaip namie. Turime mes ir privačių salų, bet norim jose ką nors daryti, taip pat rei-kia maldavimų, reikia leidimo ir kaštuoja pinigų. Jūs gi einate į savo namus, kada tik norite, prieš nieką kepurės nekeldami.

Bendruomeniniai namai Aus-tralijoje nėra retenybė. Juos tu-ri beveik visos didesnės koloni-jos. Vieni jų patogesni, kiti ma-žiau patogūs. Visi jie pirkti, re-montuoti, plėsti ir tobulinti sa-vais ištekliais ir savomis, mielai talkininkaujantiomis rankomis. O prie Adelaidės Lietuvių Namų, kuriuos turėjo galvoje Misiūnas, savo aukomis prisidėjo ir Ameri-kos lietuviai. Be visos eilės be-vardžių aukotojų, išsimėčiusių po įvairias vietas Amerikoje, šiems namams žymios paramos suteikė dabartinis Pasaulio Lie-tuvių Bendruomenės pirmininkas J.J. Bachunas.

Šiuose namuose ir koncentra-vosi visos gyvenimas tom neuž-mirštamom dienom, kada adelai-diškiai džiaugėsi krepšininkų viešnage. Atrodė, kad ne tik ade-laidiškiai, bet ir visi svečiai Ade-laidės Lietuvių Namuose jautėsi kaip pas save. Čia visi buvo savi ir su savais. Visi tada buvo su-sijungę vienoj bičiuliškoje lie-tuvių šeimoje, kad kartu išgyventų džiaugsmus ir sustiprintų bend-rus siekimus.

Tiek priėmimas, tiek susipa-žinimo vakarienė, pasilinksmini-mai ar atsisveikinimo momentai čia rutuliojosi toje pačioje drau-giškumo ir broliškumo nuotaiko-je. Čia senimas išklodė savo mintis, čia ir jaunimas surado kas jaunas širdis supranta ir ne-pasakytus žodžius išgirsta.

Kaip kitų australiškų vietovių, taip ir bendruomeniniuose Ade-laidės Lietuvių Namuose telpa ne tik senimas, bet ir jaunimas, pradedant pačiais, mažaisiais.

Adelaidės Lietuvių Namuose vyksta Savaitgalio mokyklos ir vaikų darželio pamokos. Čia sa-vo būklą turi Vilniaus skautų tuntas. Atskiras didelis kamba-ris pavestas "Vyties" sporto klubiui ir jis čia yra sukovęs visas savo sportines trofėjas (taures, skydus, atžymėjimus). Namų ra-jone yra įrengta krepšinio aikš-telė treniruotėms ir draugiškoms rungtynėms jaunimo švenčių me-tu.

Šiuose namuose pravedami vi-si pasitarimai, organizacijų po-sėdžiai, minėjimai, koncertai, pa-rodos, kultūrinės popietės, vaidi-nimai, choro ir tautinių šokių grupių repetitijos. Jokia organi-zacija nemoka jokio mokesčio už naudojimąsi tiek visais namais, tiek jų dalimi. Tik tais atvejais, kai salėje rengiami pasilinksmi-nimai pelno tikslais (vieši balai), rengėjai turi prisidėti prie bend-

ry išlaidų padengimo. Visais ki-tais atvejais išlaidas dengia na-mams valdyti sudaryta Adelaidės Lietuvių Sąjunga, kuriai talkinin-kauja ALB Moterų Sekcija, turinti šiuose namuose savo svetainę ir modernią virtuvę.

Praplečiant Adelaidės Lietu-vių Namus, juose buvo pristaty-tos specialios patalpos J.J. Ba-chuno vardo bibliotekai ir bend-ruomenės skaityklai. Joms va-dovauja didelis lietuviškos kny-gos mylėtojas Br. Straukas. Su lietuviška knyga, kol nebuvo savų namų, jis tampėsi, kaip katė su pusle, iš vieno kampo į kitą. Tiek bibliotekoj, tiek skaityklaj atvy-kusieji užjūrio svečiai atrado sa-vo įprastinę periodiką ir knygas.

Adelaidiškiai yra laimingi dar ir tuo, kad jie savo tarpe turi kruopštų istorinės medžiagos rinkėją, apie kurį plačiau buvo rašyta knygoje "Blezingėlės prie Torrenso". Tai Jonas Va-nagas, šiaandien Lietuvių Namuose Adelaidėje jis yra sutelkęs Pietų Australijos istorinį mu-ziejų ir lietuviškų leidinių, iš-leistų visam pasauly, archyvą. Tas pats Jonas Vanagas pasku-tiniu laiku užbaigė gražų J.J. Bachuno albumą, kuriame telpa dauguma nuotraukų, padarytų ry-

šium su Bachunų abiem vizitais Australijoje. Ką jis dar rinks atei-tyje, šiaandien sunku pasakyti, nes Vanagas neturi laiko išsipasako-jimams. Jis amžinai užimtas tiek darbais, tiek naujais planais. Daž-niausia, jis leidžia tik patiems darbams prabilti.

Viešėje Lietuvių Namuose Amerikos lietuviai turėjo progos keliais atvejais susidurti su Va-nagu, kai jis teikė paaiškinimų dėl vieno ar kito eksponato. At-rodė, kad jis atskiroje knygoje rinko ir svečių autografus.

Adelaidiškiai bus tikrai ma-loni, jei čia viešėje svečiai pris-imins bendruomeninius Adelai-dės Lietuvių Namus. Tuose na-muose, kaip ir lietuviškose šir-dyse, istorinės šiaurės Ameri-kos lietuvių krepšininkų gastro-lės nebus pamirštos, nebus pa-miršti visi, kurie slapta sva-ijones pavertę tikrąja tikro-ve.

GYVENIMAS YRA DAILUS, Vytauto Volerto romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 4545 W. 63 St., Chicago, Ill. 242 psl. Kaina \$2,50.

Tai jau antras V. Volerto ro-manas. Pirmasis -- Upė tela vingiais, turėjo neblogą pasise-kimą.

Knygą galima įsigyti ar užsi-sakyti per Dirvą.

Svečiai apžiūri sporto klubo Vytis taures Adelaidės Lietuvių Namuose. Iš kairės: klubo pirm. A. Šliužas, dr. R. Gaška, Vyt. Grybauskas ir F. Čekauskas.

A. Fišerio nuotrauka

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje, parduodanti importuotus ir vietos fabrikų baldus, kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams. Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke

Tel. PROspect 8-5875

3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. VICTory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą ir ketvirtą. nuo 9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val. iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

Būrelis lietuvių Sao Paulo mieste, prie šv. Juozapo bažnyčios Vila Zelinoje.

P. Ožinsko nuotrauka

Gen. Konsulą Joną Budrį atsisveinant

Lietuvos Atstovas J. Kajeckas

Neseniai atsisveikinome ir palydėjome amžinybėn Vliko pirmininką, velionį A. Trimaką. Ta proga priminiau, kad ryt, poryt, tūla iš tikrųjų panašus likimas. Netikėjau, kad mirties angelas taip greit ir staigiai panorės pasišvaistyti, praretinti ir taip retas Lietuvos diplomatinės ir konsularinės tarnybos gretas.

Didingos Lietuvių Dienos išvakarėse Velionis Budrys, bene, paskutinį kartą dalyvavo viešame akte. Ta proga pasveikinta ir įteikta laimėjimo taurė lietuvių krepšinio rinkinei, pagarsinusiai Lietuvos vardą Australijoje.

Ant rytojaus po Lietuvių Dienos mažiausiai su Velionimi, Ne-

maniau ir neišrodė, kad tai būtų paskutinis pasimatymas. Jis ruošėsi porai savaitių atostogų, kurias planavo panaudoti užbaigti rašyti atsiminimus apie Klaipėdos išvadavimą. Į tą darbą jis buvo įdėjęs daug širdies. Skubėjo jį užbaigti. Likimas lėmė, kad priverstinai atostogas ligos patale pradėtų keletą dienų anksčiau negu planavo. Iš tų "atostogų" grįžimo, deja, nėra. Jos amžinos. Homo proposit, Deus disponit. Dievas disponuoja mūsų planais.

Palūžo ažuolas, kuris ypatingai Klaipėdos Krašte buvo giliai įleidęs šaknis ir įamžinęs savo vardą. Ten Velionis savo laiką kūrė istoriją. Ten būtų tinkamiausia jam amžino poilsio vieta. Deja, ten tam Kūrėjui šiandien vietos nėra. Nuožmus okupantas nelei-

džia įgyvendinti tą Velionies ir Tautos troškimą, lygiai kaip jis nepaliko ramybės Dariaus - Girenos palaiką.

Velionis Lietuvą mylėjo giliai ir karštai. Vos patekęs Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės saulei, jis iš vergų imperijos pakėlė sparnus į Nemuno kraštą. Jo tikslas buvo skubėti talkon statyti Lietuvos valstybės rūmą. Iš posto Karaliaučiuje, na, aplinkoj, jį traukė žavinga Amerika. Čia jam besant užgeso Lietuvos laisvės žiburiai. Jis sunkiai tą tautos tragediją pergyveno. Jis čia neteko ir tremtinės sesers, Lietuvos operos pažibos, kurios atminties palaikymu nuoširdžiai sielojosi. Šiomet jis peržengė ir 75 metų sukakties ribą. Pečius, kadaise stiprius, lenkė metų ir ligų našta. Nuo rugsėjo 1 d. Lietuvos diplomatinė - konsularinė tarnyba, netekusi Lietuvos rūmų statybos ir remėjo architektų, sumenkėjo žymiu šulu. Velionis sumumis skyrėsi, kada išėmė gėrėjosi Lietuvių Dienos atgarsiais. Tą džiaugsmą sudrumstė mirtis. Nėra rožių be dyglių. Nėra džiaugsmo, kurio nepalydėtų liudės.

Poniai Budrienė, p. Algii, kuriu jis taip didžiuosi, marčiai, Velionies sesers bei brolio Seimoms ir kitiems Velionies giminiams Lietuvos Diplomatinės - konsularinės Tarnybos ir savo bei p. Kajeckienės vardu reiškiu giliausią užuojautą. Ypatingai mes dėkingi poniai Budrienė, be kurios rūpestingos globos bei aukos, Velioniu negaluoju ilgesnius metus, tauta ir konsularinė tarnyba, be abejo, būtų jo žymiai anksčiau netekusi. Velionies artimiems bendradarbiams, kurie lengvino jo našta ir savo pagalba darbe ilgino jo dienas, taip pat reiškiu užuojautą ir gilią padėką.

Tebūnie Velioniu lengva šios laisvos ir svetingos šalies žemėlė. Kad ji būtų dar lengvesnė, ji palydėsime amžino poilsio vieton su žėpsneliu Lietuvos žemėlės, dėl kurios jis gyveno, plūso, vargo, liudėjo ir kentėjo.

Jo atmintį geriausia pagerbsime pasekdami Velionies pavyzdžiu, iki paskutinio atdūso veikdami dėl Lietuvos.

Prof. S. Dirmantas

Savo ilgoje, daugiau kaip 45 metus užtrukusiame tarnyboje at-

kurtai Lietuvos valstybei šviesaus atminimo Jonas Budrys ėjo daug įvairių pareigų. Bet jo veikla lietuviams visų pirma yra susijusi su mūsų pajūrio dalies Vakarinės, ar kitaip Mažosios Lietuvos, vadinamo Klaipėdos krašto atvadavimu. Apie tai ir tarsi keletą žodžių.

Tarp keliolikos lietuvių tautai linkiminių vietovardžių - datų, greta Durbės, Rudavos, Saulės, Žalgirio, Pabaisko, Ulos, Oršos, Smalensko ir daugelio kitų, o iš jaunesnių laikų greta Radviliškio, Panevėžio, Ukmergės, Dauguvos, Širvintų ir Giedraičių stovi ir Klaipėdos vardas. Dabar jau ne paslaptis, kad Klaipėdos krašto sukilėlių pagrindiniu jėgos branduoliu buvo mūsų kariuomenės perengti daliniai priešaky su mūsų lyg gvardija: Karo Mokyklos dvi karinių kuopos. Buvau tada Karo Mokyklos kadre, pasakytą faktą žinau ir liudiju. Tą patvirtina ir atakoje žuvęs Karo Mokyklos kapitonas Noreika ir karūnas Vincas Stakelis. O to viso sukilimo vyriausiuoju karo vadu kaip tik ir čia karste gulįs a.a. velionis Jonas Budrys.

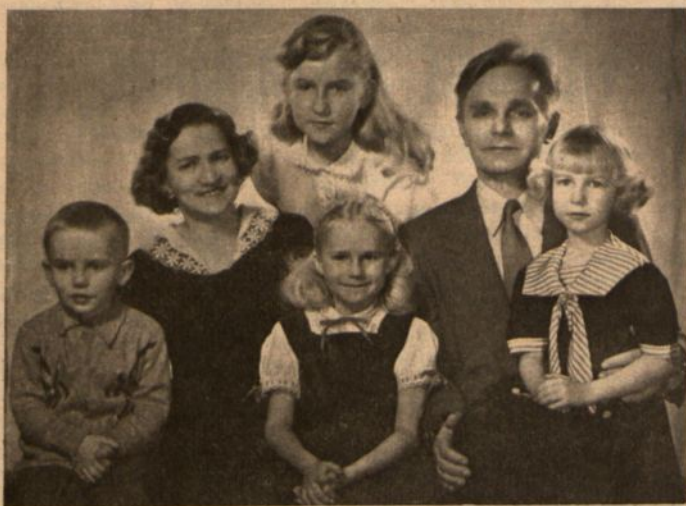
Jei jis tada nebūtų sugebėjęs laimėti, kad ir valstybiškai atsistačiusi, Lietuva būtų turėjusi be savo jūros uosto begaliniai skursti, priklausyti nuo latvių ir vargiai ūkiniai atsilaikyti. Jei tada, 1923 metais, 500 šimtų metų po Žalgirio laimėjimo, nebūtų pasisekę Klaipėdos atvaduoti -- ir šią dieną Lietuva būtų be savo uosto, nes besotis rusas ją būtų įjungęs į prisivartą t.v. Kaliningrado sritį.

J. Budriui lemtingą kovą dėl mūsų jūros laimėjus, jo vardas atsistojo greta mūsų didžiųjų karo vadų ir nusipelnė amžinos tautos pagarbos.

Velionio santykiai su Lietuvių Veteranų Sąjunga Ramovė buvo nuoširdūs nuo pat jos kūrimosi. Štai pora sakinių iš velionio mums prieš porą mėnesių rašyto paskutinio laiško: "Didžiai vertinu Ramovėnų prisiminimą ir sveikinimą mano 75 metų gimtadienio proga. Aukštai vertinu Ramovės Sąjungą, jos tikslus ir darbus. Turiu respekto ir jos vadovybei einančiai ne sroviniams, bet valstybingumui keliais."

Liet. Veter. Sąjungos Ramovė vardu giliai lenkiu galvą prieš šį karštą. NUGALĖTOJAU! Išsėkis ramiai, kad ir svetimoje žemėje. Tauta ir jos kariai neužmirš Tavo istorijon įėjusio karo žygio ir kitų darbų.

Juozui Juškai mirus

A.a. Juozas Juška savo šeimos tarpe. Iš kairės: sūnus Juozas, žmona Marija ir dukterys -- Kristina, Vincė ir Eglė.

Ilgos ligos išvargintas Juozas Juška apledo šį pasaulį 1964 m. rugpjūčio 26 d. Mirė per anksti, nebaigęs savo misijos nei šeimos, nei visuomenės atžvilgiais. Labai iškilmingai palaidotas rugpjūčio 29 Elizabethe, N.J.

Juozas gimė 1911 spalio 6 Pušaloto k. Daugailių v., Utenos aps. 1933 m., baigęs Zarasų komercinę gimnaziją įstojo į Vyt. Didž. Universitetą Kaune studijuoti literatūros. 1937 m. gavęs Švietimo Ministerijos stipendiją, išvyko į Švediją ir įkūbo į etnologijos studijas.

Karui pertraukus studijas, Juozas visus okupacinius metus praleido, dirbdamas Liet. Mokslų Akademijoje Vilniuje. Antrajai sovietų okupacijai gresiant, su šeima pasitraukė į Vokietiją. Tremtinio dienas praleido Muencheno stovykloje, o 1949 m. kovo mėn. atvyko į Ameriką ir visą laiką išgyveno Elizabethe, New Jersey.

Juozas nuo studentavimo laikų iki mirties išliko aktyvus visuomenininkas. Visą laiką priklausė Korp! Neo-Lithuanian, ALT S-gai, aktyviai reiškęsi A.L. Bendruomenėje, Balfe ir kitose organizacijose. Paskutinius kelis metus pirmininkavo ALT S-gos Elizabethe skyriui.

Vietos visuomenė suprato netekusi svarbios pajėgos, labai gausiai ir nuoširdžiai dalyvavo jo iškilmingose laidotuviuose, papuošė karštą daugybę gėlių ir liudėjo drauge su jo šeima.

Kapinėse atsisveikinimo žodžius tarė: ALT S-gos Centro Valdybos pirmininkas Vyt. Abraitis, Korp! Neo-Lithuanian var-

du -- Ant. Diržys, Philadelphia tautininkų ir neolituanų vardu -- C. Tamašauskas ir A.L. Bendruomenės Elizabethe Skyriaus vardu -- B. Vyliadas. Prie karsto garbės sargybą ėjo neolituanai -- Dr. E. Noakas ir Ant. Diržys, o karstą nešė ALT S-gos Elizabethe skyriaus nariai.

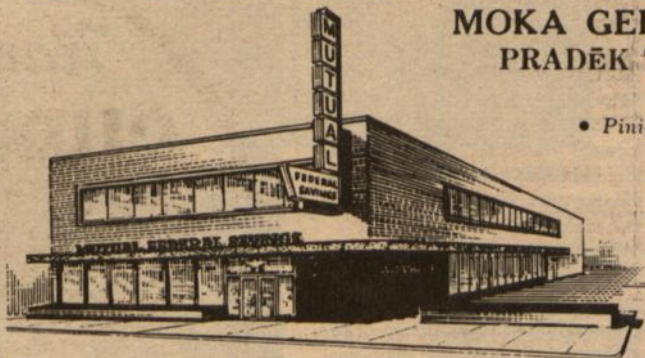
Juozas nuėjo amžinam poilsui palikęs liudinčią šeimą: žmoną ir keturis vaikus, dar neatsistojusius ant savų kojų.

Tebūnie jam lengva laisvosios šalies žemė... ir gili užuojauta ilkusiai šeimai bei giminiams.

B.V.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti. Jūs galite atsiųsti paštą, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4 1/2% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. STREGA — Liqueur, Import. from Italy 5th \$5.75
2. KRON BRANNVIN AQUAVIT švediska. 5th \$3.98
3. NAPOLEON Vermouth, Import. from France. 5th \$1.19
4. Popular GERMAN VSOP Brand. 5th \$1.69
5. PORT. SOUTHERN. RHINE Wine. 5th \$.69

6. ST. REMY BRAND, Import. from France. 5th \$3.98
7. LIEBFRAUMILCH Wine. 5th \$.98
8. BORDEAUX Wine. Red or White. 5th \$.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DETROITO IR APYLINKIŲ LIETUVIAI KLAUSO

LIETUVIŠKŲ MELIODIJŲ RADIO PROGRAMA

iš Detroito WJLB stoties — banga 1400

šeštadieniais 8:45 iki 9:45 val.

Pranešėjai: ALGIS ZAPARACKAS

ir PATRICIA BANDZA.

Vedėjas — RALPH J. VALATKA.

15756 Lesure, Detroit, Mich. 48227

Tel. BRoadway 3-2224

LIETUVIŠKA KNYGA YRA GERIAUSIA DOVANA

Dirvos administracija mielai patarnauja tiems mūsų tautiečiams, kuriems knygą neparanku įsigyti dėl gyvenamos vietos ar kitų aplinkybių, tačiau, kurie myli lietuvišką žodį, kūrybą, ir kurie mielai norėtų ne tik papuošti lietuviškomis knygomis savo knygų lentynas, bet ir tąja ar kita knyga norėtų susipažinti ar ją panaudoti kaip dovaną.

Čia patiekiame dalį knygų sąrašo. Stengsimės jį papildyti. Prašome jį išsikirpti ir pasaugoti ateičiai, nes ne visą laiką galėsime jį įtalpinti Dirvoje.

Pasirinkę knygą, atsiųskite čekį atitinkamai sumai ir už poros dienų knyga ateis pas jus paštu.

AUKOS TAURĖ, Poezija, St. Santvaras	\$ 2,50
KONRADAS VALENRODAS, A. Mickevičius	1,50
AUKŠTŲJŲ ŠIMONIŲ LIKIMAS, Simonaitytė	3,50
ATLAIJŲ PAVĖS, P. Abelkis	3,50
ALEKSANDRYNAS I ir II, V. Biržiška	po 7,50
BLAŠKOMOS LIEPSNOS, F. Neveravičius	2,00
DERLIAUS VAINIKAS, Poezija, Juozas Mikuckis	4,00
minkštais viršeliais	3,00

MŪSŲ METAI, ČALM Metraštis	2,00
CROSSES, V. Ramonas	4,00
ARTE LITUANO, E. Gostautas	4,00
DUKTĖ, Alė Rota	2,40
GYVULIŲ ŪKIS, George Orwell	1,00
ELDORADO, J. Švaistas	1,80
SENASIS VILNIUS, A. Šapoka	5,00
GENERACIJA IR AUGINTINIAI Poezija, A. Mackus	3,00
ANGLŲ - LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS	6,00
LIETUVIŠKAI - ANGLIŠKAS ŽODYNAS	7,00
VYTAUTAS THE GREAT, B. Končius	4,00
9 DRAMOS VEIKALAI, V. Alantas	5,00
VIDUODINIO SODAI, Poezija, Brazdžionis	4,00
TAMSAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ, Br. Raila	5,00
IŠ PASKENDUSIO PASAULIO, Br. Raila	5,00
BLEZDINGĖLĖS PRIE TORRENDO	2,00
HOUSE UPON THE SAND, J. Gliuda	3,95
ŠEŠTASIS MEDIS, J. Kruminas	3,00
LIETUVIŲ KALBOS SINTAKSĖ L. Dambriūnas	2,50
NAMAI ANT SMĖLIO, J. Gliuda	2,00
VISGAILIS, J. Vėgelis	3,00
LIETUVIŠKASIS LIBERALIZMAS	3,50
LIETUVIŲ KOVA SU NACIAIS, Br. Kvilkys	1,00
LITHUANIA UNDER THE SICKLE AND HAMMER, J. Petrutis	1,50
MOTINŲ IR MOKYTOJŲ, Šv. Tėv. Jonas XXIII, Enciklika	1,50
TERESĖ NEUMANNAITĖ, J. Burkus	3,00
LIETUVIAI ARGENTINOJE	2,00
LITHUANIAN ART IN EXILE	4,00
LITHUANIAN FOLK TALES	4,50
LIETUVIŠKOJI IŠEIVIJA, M. Krupavičius	2,00
KALVOS IR LANKOS, A. Baranauskas	2,00

DAILININKAS RAUBA, V. Ramonas	3,50
SAULĖS GRIZIMAS, A. Baronas	2,50
TERORO IR VERGIJOS IMPERIJA, K. Bielinis	2,50
VYNUOGĖS IR KAKTUSAI, J. Švabaitė	2,00
ŽALIOJŲ LANKELĖJ, K. Ostrauskas	3,00
MODERNI MARGAITĖ, St. Yla	2,50
PETRAS ŠIRVOKAS, J. Švaistas	2,75
VARPAI SKAMBA, St. Budavas	2,50
MOTULĖ PAVILIOJO, Lazdynų Pelėda	0,60
ŽMONĖS ANT VIEŠKELIO, L. Dovydenas	1,00
VINCAS KRĖVĖ MICKEVIČIUS	2,00
ŠILKAI IR VILKAI, Runcė Dandiedrinis	1,00
MEMOIRS OF A LITHUANIAN BRIDGE, Kudirka	2,00
NUO IMSRĖS IKI ORINOKO, A. Sabaliauskas	2,00
ŠVENTADIENIS UŽ MIESTO, M. Katiliškis	5,00
LAISVĖS KOVŲ DAINOS	5,00
ŽMOGAUS GENEZĖ (Dr. V. Kudirka) V. Kavolis	1,00
ANGELAI IR NUODĖMĖS, R. Spalis	2,00
minkštais viršeliais	1,50

DOLERIS IŠ PITTSBURGO, St. Zobarskas	0,80
PURIENOS PO VANDENIU, Pulgis Andriūšis	2,00
minkštais viršeliais	1,50

TĖVŲ ŠALIS, S. Jonynienė	3,50
JAUNOJI LIETUVA, Maironis	2,00
ŠV. JONAS BOSKO, kun. J. Lemoyne	5,00
VLADAS NAGIUS - NAGEVIČIUS	6,00
PAJŪRIAIS, PAMARIAIS, A. Neverdauskas	5,00
PANEVĖŽYS, J. Masilionis	6,50
KRĖVĖS RAŠTAI II	5,50
LŪŽIAI, J. Ignatonis	3,00
LITHUANIAN QUARTET	4,95
MINDAUGO NUŽUDYMAS J. Kralikauskas	3,00
METŲ VINGIAI, A. Tyruolis	3,00
DAINA IŠ KITO GALO, Pulgis Andriūšis	1,50
PO RAGANOS KIRVIU, J. Jankus	1,50
GYVENIMO VINGIAIS, P. Karvelienė	3,50
VYRAI KLYSKELIUOSE, J. Prunskis	3,00
ŽVAIGŽDĖ VIRŠUM GRIOS, Alė Rota	4,00
PLAUK MANO LAIVELI, P. Sagatas	2,00
ROJAUS VARTAI, Pulgis Andriūšis	2,00
LIETUVOS KULTŪROS ISTORIJS BRUOŽAI, V. Sruogienė	2,00
TWENTY YEARS' STRUGGLE FOR FREEDOM OF LITHUANIA (ELTA)	1,50

ANTANAS VANAGAITIS	2,00
NEGĖSTANTI ŠVIESA, P. Garšva	3,50
AUSTRALIJOS LIETUVIŲ METRAŠTIS	10,00
LIETUVA, MANO TĖVŲ ŽEMĖ, Vladas Vijeikis	7,00
LITHUANIA, Vyt. Augustinas	5,00
ART COLLECTION	6,00

DIRVA, 6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio, 41103.

LIETUVIŲ MENO GALERIJA
CLEVELANDE

Clevelando dienraščio The Plain Dealer didžiojoje sekmadienio laidoje (rugs. 6 d) tilpo gražus to laikraščio meno skyriaus vedėjos Helen Borsick straipsnis apie Gallery International, kurią įsteigė ir gražiai įrengė Stefanija ir Vytautas Gedgaudai, Superior ir Euclid Ave. kampe besirandančiose patalpose.

Meno galerijoje, kuri atidaro ma rugsėjo 11 d. kvietinei publikai, o nuo rugsėjo 12 d. priinama visai Clevelando visuomenei, išstatyti skulptoriaus Antano Mončio ir dailininko Alfonso Dargio kūrinių.

Aprašius galerijos patalpų įrengimus, pritaikytus ambicingam meno entuziazmui išreikšti, straipsnio autorė perveda V. Gedgaudų pasitikėjimą Clevelando visuomenės potencialu, reikiama meninėms aparaiskomis, išplaukiančioms iš vietinio meno siekimų ribų.

Girdi, Gedgaudai, pasiėmę šią riziką, jaučią, kad menas gali būti tarptautinėje atmosferoje ir kad šioji galerija turėsianti pasitarnauti meniniams ryšiams plėsti ir meninių kūrinių pasikeitimui.

Jų meno kūrinių autorių pasirinkimas remiasi pasitikėjimu jų kūrinių kokybe. Taigi, clevelandietis menininkas turi tiek pat teisių pasirodyti parodoje, kiek ir paryžietis. Gedgaudų pastangose nėra "naujojo meno" manifestų varžtų, o tik atviras noras parodyti šių dienų meną įvairiuose jo aspektuose.

Galerijos turinys bus keičiamas kas mėnesį, poruojant dailininkus su skulptoriais ar pritaikomojo meno kūrėjais.

Toliau autorė gražiai atsiliepią apie Galdiko ir Mončio kūrybą, kurioje ji pastebi nuostabių kompozicijų intensyvumą, figūrų ir abstraktų poeziją ir išbalansuotą atmosferą.

Tiek Plain Dealer įvertinimo, Lietuvių visuomenė Stefanijai ir Vytautui Gedgaudams, pasiryžusiems iškelti mūsų dailininkų ir skulptorių kūrybą į platesnes Clevelando visuomenės erdves ir jau pačioje pradžioje įgijusiems meno autoritetą pasitikėjimą ir moralinę paramą, linki gražios sekmes ir išvermės naujame lietuviško meno puoselėjimo darbe.

* KUN. P. DZEGORAIČIO 25 metų kunigystės sukaktis bus iškilmingai paminėta rugsėjo 27 d. (sekmadienį) Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje ir salėje.

Iškilmingų pamaldų metu pamokslą pasakys prelatas V. Balčionas.

5 val. p.p. banketas parapijos salėje. Bilietus į banketą prašome įsigyti iš anksto, nes vietų skaičius ribotas. Bilietus galima įsigyti Šv. Jurgio parapijos raštinėje, pas parapijos komiteto narius ir Dirvoje.

* Nuolaida už du automobilius šeimoje, taip pat už "compact" automobilius. Skambinkit Z. Obeleniui 881-7741 ar V. Giedraičiui 944-6835.

AUKOS DIRVAI

A. Urnavičius, Toronto 2,00
A. Balys, Cleveland 2,00
J. Gričius, Omaha 2,00
St. Bajorinas, Waterbury .. 2,00
St. Tallat-Kelpša, Baltimore 1,00
Dr. S. Biežis, Chicago 4,00
J. Tamošiūnas, Detroit 5,00
A. Mikulskis, Cleveland 5,00
A. Puskepalaitis, Boston 1,00
M. Janukaitis, Detroit 4,00
St. Virpša, Chicago 4,00
B. Kovas, Norwood 5,00
Br. Ūsas, Chicago 2,00
W. Matulaitis, Cleveland ... 4,00
St. Vaškys, So. Ozone Pk. .. 1,00
Wisconsinio Lietuvių Dienai
Rengti Komitetas 5,00
V.E. Gruodis, Weston 4,00
N. Cirtautas, Wyandotte 2,00
Dr. J.A. Ramonas,
Orland Park 5,00

CLEVELANDE NAUJAI ATSIDARANTI GALLERY INTERNATIONAL

13218 SUPERIOR AVENUE
(kampas Superior ir Euclid Avenue)

nuo rugsėjo 12 iki spalio 15 d. ruošia

dailininko
ALFONSO DARGIO
irskulptoriaus
ANTANO MONČIO
KŪRINIŲ PARODĄGalerija atidaryta kasdien,
išskyrus pirmadienius, nuo
2 iki 7 val. vak. ir sekmadieniais nuo
2 iki 5 val. vak.

K. DONELAIČIO MINĖJIMAS

įvyksta rugsėjo 12 d. (šeštadienį) Šv. Jurgio parapijos salėje, Pradžia 7:30 v.v.

Prasmingą K. Donelaičiui paminėti programą atliks: E. BLANDYTE (iš Chicago), A. AUGUSTINAVIČIENĖ ir ST. BARZDUKAS, meninės daly -- CIURLIONIO ANSAMBLIS, vadov. muz. A. MIKULSKIO.

Numatoma ir K. Donelaičio kūrinių parodėlė.

Po minėjimo pobūvis.

Dalyvaukime skaitlingai paminėti ir pagerbti žmogų, visą savo gyvenimą paskyrus Lietuvai ir lietuvių. Nepagalėkime skirti jo atminimui nors porą valandų.

LB CLEVELANDO I-OS APYLINKES VALDYBA

* ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖS MOKYKLOS registracija ir mokslo metai prasideda rugsėjo mėn. 12 d. 10 val. ryto (šeštadienį) Naujosios parapijos mokyklos patalpose. Mokykloje veiks 9 skyriai, nes atidaroma aukštesnioji mokykla.

Mokyklos vedėjas yra J. Žilionis. Jis yra baigęs Mokytojų Seminariją ir Teisių Fakulteto Ekonomijos skyrių Lietuvoje. Vedėjas pareigose jau ne pirmas kartas: buvo vedėju Marijos-Peškauskaitės mokykloje Kaune, dvejus mokslo metus vadovavo Vysk. Valančiaus Lituaništinėje mokykloje ir jau sykį yra buvęs šio mokyklos vedėju. J. Žilioniui mokyklos darbas yra labai artimas ir jis mieliai aukoja savo žinias bei laiką. Jo pastangomis suorganizuotos ir kurį laiką Clevelande gyvavo vaikų radijo valandėlės.

Mokykloje dirbti ir skiepyti lietuvišką žodį jaunųjų tarpe sutiko asmenys, kurie yra baigę aukštuosius mokslus Lietuvoje ar Amerikoje, turi gily patirtį savo profesinėse srityse arba dar siekia šio krašto universiteto diplomų: P. Balčionas, L. Kasperavičiūtė, V. Kavolūnas, J. Kazėnas, R. Mackevičiūtė ir A. Malėnienė.

Spalio mėn. 17 d. (šeštadienį) įvyks pirmasis lituanistinės mokyklos parengimas.

Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos Aukuro ansamblio dainininkai renkami pirmajai repeticijai antradienį, rugsėjo 15 d., 7 V. vak. Šv. Jurgio salėje. Nauji dainininkai privalo taip pat atvykti į repeticiją balsų patikrinimui.

Moksleivių registracija į visus skyrius vykdoma šeštadienį, rugsėjo 12 d., nuo 10 iki 12 val.

SLA 136 KUOPOS SUSIRINKIMAS

Visuotinis kuopos narių susirinkimas kviečiamas rugsėjo 13 d. 12 v. 30 min. Lietuvių salėje. Kadangi tai bus pirmas susirinkimas po atostogų, tai manome, kad nariai gausiau atsilankys, negu paprastai.

Finansų sekretorius priiminės nuo 12 valandos.

Darbu tvarkoje iš svarbesnių dalykų numatoma:

1) pranešimas apie liepos 6-8 d.d. įvykusių SLA seimų ir atskaitų klausimus,

2) stipresnės priemonės naujiesiems nariams prie Susivienijimo prirašyti ne vien tik iš suaugusiųjų, bet ir iš jaunimo, ir vaikų, ir

3) bendros visų narių pastangos kuopos vakarui spalio 10 d. surengti.

* VYTAUTAS STAŠKEVIČIUS Pilėnų Tunto D.L.K. Kęstučio d-vės draugininkas, dėl laiko stokos, pasitraukė iš pareigų.

DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI AR UZSISAKYTI ŠIAS NAUJAI PASIRODŽIUSIAS KNYGAS:

Aloyzas Baronas — Saulės grįžimas, novelės — 1.50 dol.

Vytautas Alantas — 9 dramų veikalai 5 dol.

Pulgis Andriušis — Purienos po vandeniu — 1.50 dol., kietais virš. — 2 dol. A. Sapoka — Senasis Vilnius — 5 dol.

Juozas Mikuckis — Derliaus Vainikas — eilėraščiai — 3 dol.

Visa eilė kitų anksčiau pasirodžiusių knygų, albumų, poezijos rinkinių.

YOUR FEELING ABOUT YOUR CAR

Pride of possession is a factor, but your plan of financing can add to your pleasure. That's where we come in! One of our 75 offices is near you!

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Schaefer yra alus, kurį privalote turėti, jei turite daugiau, nei vieną.

Kai esate ištroškęs, pirmas šaltas alus — bet kuris šaltas alus — ragaujamas su pasigėrėjimu.

Bet vėliau, su antru stiklu, ir trečiu, kaž ko pasigendate. Kaž kaip jaučiasi nusivadėjimas.

Bet Schaefer yra skirtingas.

Malonumas geriant Schaefer niekad nepranyksta po stiklo ar dviejų.

Net troškuli nuraminus, Schaefer vistiek lieka šviesus ir stiprus.

Tai yra kokybė, išskirianti Schaefer nuo kito gero alaus. Žmonės kalba, kad stiprus, šal-

tas, auksu šviečias Schaefer suteikia tą patį pasitenkinimą šaltą stiklą po stiklo ragaujant.

Jie ištikrui turi pirmojo alaus malonumą, jis liks ragaujant visą turimą alų.

Taigi, kodėl neišbandyti Schaefer?

Sekantį kartą, kai eisit apsipirkti, pasiimkite šerių bonkų dėžutę ar dvi.

Išitinkite patys, kodėl Schaefer vadinasi alumi, kurį privalai turėti, jei turi daugiau, kai vieną.

Schaefer Breweries, New York and Albany, N. Y., Baltimore, Md.

Naturally SUPERIOR SAVINGS

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763936 East 185th St.
KE 1-7770

6 kambarių medinis, netoli E. 185 gt., labai tvarkingas ir švarus.

Visai naujas Colonial Hts., 2 miegamieji žemai, 2 viršų, 1½ vonios.

Norintieji pirkti ar parduoti prašau paskambinti į EAST SHORE REALTY Juozas Mikonis — Realtor United Multiple Listing Service

780 E. 185 gt. IV 1-6900
KE 1-2190

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DR. J. DEVEIKĖ IŠTIKO EISMO NELAIME

Dirvos bendradarbę ir žinomą visuomenininkę Dr. J. Deveikę šiomis dienomis Vokietijoje ištiko eismo nelaimė. Ją, Huettenefelde besinančią gatve, užkludė automobilis ir parbloškė. Tuoj nuvežus į ligoninę, daktarų konstatuotas smegenų sukrėtimas. Ligoninėje teks gulėti apie 3 savaites.

Pažymėtina, kad Dr. J. Deveikė baigia ruošti Lietuvos Statutą spaudai. L. Statuto ruošos reikalais ji buvo atvykusi iš Paryžiaus į Vokietiją. L. Statutas bus išleistas prancūzų, lietuvių ir kitomis kalbomis. Tai didžiulis darbas, kurį per eilę metų J. Deveikė atliko.

Dr. J. Deveikės adr: 694 Weinheim (a.d. Bergst.) Staetisches Krankenhaus, Zimm, 308.

* SANTAROS - ŠVIESOS suvažiavimo programon be anksčiau skelbtų prelegentų dar papildomai įsijungė:

Dr. Marija Gimbutienė, dėstanti lietuvių kalbą Californijos universitete Los Angeles, skaitys paskaitą apie lietuvių mitologiją.

Jonas Šolintas, šalia Vinco Trumpos ir Henriko Žemelio, dalyvaus debatuose apie "Degenaracijos žymes lietuvių visuomenėje".

Sympoziume tema "Konservatyvumas - tradicija - modernumas mūsų literatūroje" be anksčiau sutikusiuju Kęstučio Keblio ir Kosto Ostrausko dalyvaus ir Bronius Vaškevičius.

Czesław Miłosz, vienas iš žymiausių naujosios lenkų literatūros poetų, romanistų ir esėistų, suvažiavime skaitys paskaitą apie lenkų literatūrą. Rašytojas Czesław Miłosz yra gimęs Lietuvoje ir baigęs universitetą Vilniuje. Po karo buvo Lenkijos kultūrinių reikalų atašė Paryžiuje ir Washingtone, o nuo 1951 metų pasitraukė į egzilą. Yra Paryžiaus lenkų intelektualų kolektyve "Kultūra" vienas pagrindinių narių.

Czesław Miłosz knyga "The Captive Mind", aprašanti intelektualų tragediją komunistų užimtuose kraštuose, yra susilaukusi nemažai pasisekimo (išleista prancūzų ir anglų kalbomis). Už 1954 metais prancūzų kalba išleista knyga "Le prise du pouvoir", kurios akcija vyksta 1944 m. Varšuvos sukilimo ir sovietų

invazijos fone, laimėjo Prix Europeen literatūrinę premiją. Romane "Dolina Issy" pavaizdavo su lenkėjusios smulkiosios lietuvių bajorijos gyvenimo trimą.

Czesław Miłosz yra išleidęs penkis poezijos rinkinius. Plačiai bendradarbiauja spaudoje, rašydamas lenkų ir pasaulinės literatūros klausimais. Yra buvęs "Naujosios Romuvos" bendradarbiu, o "Literatūros Lankų" žurnalas yra išleidęs J. Kekšto išverstą lietuvių kalbą Czesław Miłosz poezijos rinkinį "Epochos sąmoningumo poezija".

* W. SHAKESPEARE "HAMLETAS" išverstas lietuvių kalbą poeto Alfonso Nykos Niliūno, išleidišamas Santaros - Šviesos suvažiavimo proga. Tai yra vertingas įnašas į pasaulinės literatūros lietuvių kalba aruodą. Knyga išleidišama prabangiai, skoningu dail. Žibunto Mikšio viršeliu, spauda dr. M. Morkūno.

* Sol. ST. BARAS rengiasi išleisti savo įdainuotų arijų plokštele kuri rinkoje pasirodys ateinantį pavasarį.

Kad palengvintų jam šios plokštelės su simfoniniu orkestru Vokietijoje išleidišimą, yra tam reikalui sudaręs komitetas, kuris ims rinkti tos plokštelės prenumeratą. Jos kaina: stereo - \$7.00, mono (hifi) - \$6.00.

Kas norėtų šią plokštelę įsigyti ir tuo pačiu palengvinti jos išleidišimą, prašome kreiptis į komiteto narius: Danguolė Bartkuvienė - pirmininkė, P. O. Box 386, Beverly Shores, Ind.; Antaną Sprindį, 6535 South Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.; Kun. Igną Urboną, 1390 W. 15th Ave., Gary, Indiana.

* VYTAUTAS RADŽIUS prašo pranešti, kad dėl savo įsipareigojimų Chicago Lietuvos Operoje negalėjęs priimti kvietimo būti ALB Centro Valdybos nariu. Ta prasme atitaisome ankstesnę pranešimą apie ALB CV sąstatą.

* PER PRANĄ SALADŽIŲ, Rochesteryje, į prez. Antano Smetonos monografijos prenumeratorių eiles įsijungė dar du - Stefania Bliudnikienė ir Juozas Balrušaitis.

Grupė lietuvių kultūrininkų Vokietijoje. Iš kairės: dr. A. Gerutis, plk. V. Sutkus, dr. J. Deveikė, agr. T. Šidžikis ir J. Stankaitis.

Lietuvos Veteranų Sąjungos RAMOVĖ garbės nariui Lietuvos generaliniam konsului New Yorke ir Klaipėdos atvadavimo vyriausiam vadui

a. a. JONUI BUDRIUI

netikėtai mirus, jo šeimai ir giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia

Lietuvių Veteranų Sąjunga
RAMOVĖ

Ilma Mažeikaite, Los Angeles, Calif., su Barry Goldwater, Jr., respublikonų kandidato į JAV-bių prezidento postą senatoriaus Barry Goldwater sūniumi, nesenai jam švenčiant savo 26-tąjį gimtadienį. Ilma Mažeikaite, studentė, priklausanči Jaunųjų Respublikonų (Young Republicans) organizacijos vienam iš Californijos vietnų. Ilma Mažeikaite labai aktyviai reikiškiai skautuose ir Rezoliucijoms Remti Komitete, dažna lietuvių parengimų pravedėja Los Angeles mieste. Antanas Mažeika, Ilmos tėvas, vadovauja ALTS-gos Los Angeles skyriui.

DETROIT

ORGANIZUOJAMAS VAIKŲ DARŽELIS

Organizuotas priešmokyklinis auklėjimas tegali duoti vilčių, kad vaikas į lituanistinę mokyklą nežiūrės kaip į jam nereikalingą priedą, kad mokykloje skleidžiamos idėjos jam nebus svetimos, nes jis į ją ateis su geresniu kalbos žinojimu ir jau turės reikalingų lietuviybės bruožų. Suprantama, kad tik mažame vaike glūdi nuostabioji galia įsisavinti tėvų kalbą, papročius ir kultūrą. Ir visa tai pagaliau tampa jo asmenybės neatskiriama dalimi per visą jo gyvenimą. Vaikas bręsta pagal jam sudarytas arba esamas sąlygas. Už tai vaiko ir negalima kaltinti dėl jo nelietuviškumo, jeigu tos lietuviybės jo paties šeima jam neįžiebė. Aišku, nevisoms šeimoms lygiai patogios sąlygos duoti vaikui tai, kas jam yra geriausia ir svarbiausia. Tam yra reikalingas organizuotas vaiko auklėjimas, kur būtų jam sudarytos sąlygos įsisavinti lietuviybę. Nei ilgos kalbos nei ištiesi straipsniai spaudoje čia negali tiek padėti, kiek suorganizuotas vaikų darželis prie lituanistinės mokyklos. Vienas iš tų rūpesčių ir yra Detroito kaip galima greičiau atidaryti vaikų darželį.

Tenka pasidžiaugti, kad Bendruomenės Valdyba visu šimtu procentų priešmokyklinio auklėjimo idėją parėmė. Todėl į Detroitą yra pakviesta D. Petrutytė iš Chicago, žinoma kaip viena iš daugiausiai pasišventusių pedagogių mūsų mažųjų auklėjime. Reikia tikėtis, kad kvietimas bus patenkintas ir D. Petrutytė neužilgo atvyks į Detroitą visuomenę ir tėvus supažindinti su mums rūpimu reikalu. Sužinojus tikslią datą, visi bus painformuoti per spaudą ir radiją. Detroitiškiai iš anksto prašomi paremti Bendruomenės Valdybos pastangas ir kviečiami aktyviai dalyvauti. Darželio įsteigimas būtų vienas iš

LOS ANGELES

* PAVERTŲ TAUTŲ masinis susirinkimas įvyks Los Angeles mieste rugsėjo mėn. 30 d., 7 val. 30 min. Shrine auditorijoje (665 West Jefferson Blvd.), kurioje telpa apie 8,000 dalyvių. Tikimasi šią salę pripildyti. Šį susirinkimą šaukia Young Republicans organizacija. Lietuviai pasirodys meninėje programoje. Pagrindiniu kalbėtoju bus John Stormer, knygos "None Dare Call It Treason" autorius.

* ROMAS BUREIKA, Los Angeles, Calif., rezoliucijų žygiui remti paskyrė \$25.00 auką. R. Bureika iš profesijos yra inžinierius, o jo žmona Rita -- mokytoja. Bureikos augina dukterį.

ATSIŠVEIKINO SU JONU BUDRIU

Antradienio vakare, rugsėjo 1 dieną, New Yorko mieste mirė Lietuvos generalinis konsulas Jonas Budrys. Pašarvotas Universal Funeral Chapel, Lexington Ave. ir 52 St. kampsas.

Ketvirtadienio vakare, rugsėjo 3 d., įvyko atsisveikinimo apeigos, dalyvaujant virš 200 lietuvių ir keletai kitataučių. Garbės sargybą nešant inž. Navickui, kapit. V. Alksniniui ir karo veteranams su Amerikos, Lietuvos ir Vėteranų vėliavomis -- V. Sidzikauskas tarė žodį ir pravedė atsisveikinimo apeigas, pakviečiant kalbėti Lietuvos Atstovą J. Kajecką, V. Leskaitienę, Lietuvių Moterų atstovybės vardu, Joną Šlepetį, JAV LB ir kitų organizacijų vardu. Vytautas Stašinskas šeimos ir konsulato vardu padėkojo visiems dalyviams, atvykusiems į atsisveikinimo apeigas.

Atsisveikinti buvo atvykę Estijos generalinis konsulas ir New Yorko mieste esančių konsulatstovas.

Prei. Jonas Balkūnas atliko religines apeigas ir pasakė ilgesnį

atsisveikinimo kalbą. Iš Washingtono buvo atvykęs Amerikos Balso lietuvių skyriaus direktorius dr. K.R. Jurgėla. Dalyvavo vietos lietuvių spaudos ir radijo atstovai.

Vėlonio Jono Budrio kūnas pervežtas į Chicago ir pašarvotas Petkų koplyčioje ir iš ten palaidotas lietuvių tautinėse kapinėse, šeštadienį, rugsėjo 5 dieną. Laidotuviams rūpinosi J.B. Šalinskas.

Užuojauta vėlonio Jono Budrio žmonai ir visiems giminėms, A.S. Trečiokas

BOSTON

"VELNIO BALOS" premjera

Bostono L. B. Kultūros Klubas rugsėjo 26 d. pradeda 1964-65 veiklos metus. Pirmajame susirinkime bus garsinio filmo "Velnio Balos" premjera. Filmą susuko Romas šležas pagal Jurgio Jankaus to paties vardo novelę. Novelė buvo išversta vokiečių kalbon, išleista atskiru leidiniu ir susilaukė palankios kritikos. Periodikoje buvo spausdinta italų ir flamų kalbomis. Lietuvių kalba tapinta "Pirmajam Rūpesty" ir "Tremties Metuose". Žurnalas "Naujasias Gyvenimas" už šią novelę paskyrė premiją.

Be kitų, filme vaidina rašytojas Antanas Gustaitis.

Bostoniškųjų tarpe susidomėjimas filmu auga dienosmis. Kultūros Klubu vadovybė turi rūpesčio sutalpininti publiką ne taip jau erdviuose Tarptautinio Instituto patalpose, Bostone.

BEVERLY SHORES

* BEVERLY SHORES Lietuvių Klubas rugsėjo 4 dieną išrinko naują valdybą sekančios sudėties: Gediminas Kačanauskas -- pirmininkas, Jonas Mildažis ir Erdvilas Masiulis -- vicepirmininkai, Teresė Mildažienė -- sekretorė, Antanas Brašiškis -- finansų sekretorius, Dr. Antanas Juozaitis -- išdinininkas.

* DAILININKO NAKO dailės darbų paroda buvo surengta rugsėjo 5 dieną Nakų naujai pastatytuose namuose.

* ALDONOS VALEIŠAITĖS išraiškos šokių mokinių grupės "Vasaros nakties sapnas" su dideliu pasisekimu buvo išpildyti Jonyno svetainėje po atviru dangumi. Po spektaklio svečiai buvo linksminami Pakšto orkestru.

* LIETUVIŲ KLUBO tradicinis koncertas balius įvyks š.m. spalio 3 dieną Jonyno svetainėje. Kiekvienais metais šie balius sutraukia gausių skaitčių chigaiškių svečių.

WORCESTER

ATVYKSTA JURGIS JANKUS

Spalio 31 d. vakare Maironio Parko salėje rengiamas didelis Dailiojo Žodžio ir Dainos Vakaras. Programoje, rašytojas Jurgis Jankus skaitys savo kūrybą, solistė Birutė Čypienė išpildys vokalinę programą dailiojo žodžio menininkė Izabelė Žmuidzinienė skaitys ištrauką iš Vaižganto raštų.

Visa Worcesterio ir apylinkių visuomenė yra kviečiama gausiai atsilankyti į šį įdomų vakarą. Rašytojas Jurgis Jankus ir nesenai iš Pietų Amerikos atvykusi dainininkė Birutė Čypienė pirmą kartą atvyksta į šį rytinį pakraštį.

Kaimyninių vietovių organizacijos yra maloniai prašomos spalio 31 d. nuo kitų parengimų susilaikyti ir atvykti į šį didelį kultūrinį vakarą.

Visi programos dalyviai atvyksta iš Rochester, N.Y.

Vakaras rengiamas Nek. Pr. Seserų Rėmėjų skyriaus ir pelnas skiriamas statybos reikams.

CHICAGO

* Lituanistinė klasė Vaikų Namuose darbą pradės nuo rugsėjo mėn. vidurio. Šion klasė priimami tik Montessori klasę lankę vaikai 5-7 m. amžiaus. Tikslus laikas tėvams bus pranešta asmeniškai. Pamokos vyks vakarais, su klase dirbs auklėtoja S. Vaišvilienė

* Dr. A. Milaknis, iš Chicago, užsisakė Prez. Antano Smetonos monografiją.

* Rudens Lapų Balius, viršęs tradiciniu ir mieliai lankomu parengimu, ir šiais metais yra rengiamas ALT S-gos Chicago skyriaus. Balius įvyks B. Pakšto svetainėje lapkričio 7 d.

Nepamiršk atnaujinti prenumeratą!

Vargonininkų seimas Elizabeth, N.J.

Vyt. Maželio nuotrauka